

Príručka pre zakladateľov energetických komunít

2026

SAPI – Slovenská asociácia
udržateľnej energetiky

www.sapi.sk ✎

Príručka pre zakladateľov energetických komunít

**SAPI – Slovenská
asociácia udržiateľnej
energetiky**

Budyšínska 94/36
831 02 Bratislava

Autori:

Lucia Smatana Palmanová
Boris Valach
Ján Karaba

Dátum publikácie:

september 2026

**Spolufinancovaný
Európskou úniou**

Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou. Uvedené názory a stanoviská však vyjadrujú výlučne autor(i) a nemusia nevyhnutne odzrkadľovať stanovisko Európskej únie alebo agentúry CINEA. Za tieto názory a stanoviská nemôže niesť zodpovednosť ani Európska únia, ani poskytovateľ grantu.

Predslov

Od vydania prvej verzie tejto príručky v marci 2025 prešla komunitná energetika na Slovensku ďalším vývojom. Záujem domácností, samospráv, bytových domov aj podnikateľov o lokálnu výrobu a zdieľanie elektriny rastie.

Rozvoju komunitnej energetiky však naďalej bráni zložitosť legislatívy, administratívnych postupov a vzťahov medzi jednotlivými účastníkmi trhu. Od prvého vydania príručky navyše nastali významné zmeny právneho rámca. Aktualizované vydanie preto prináša prehľad pravidiel platných v septembri 2026 a podrobnejšie vysvetľuje jednotlivé kroky od založenia energetickej komunity cez výber právnej formy, financovanie a realizáciu obnoviteľného zdroja až po registráciu skupiny zdieľania a samotné zdieľanie elektriny. Naším cieľom je ponúknuť zrozumiteľnú a praktickú pomôcku pre všetkých, ktorí chcú energetickú komunitu založiť alebo sa zapojiť do jej fungovania.

Verím, že táto revidovaná verzia príručky prispeje nielen k lepšej orientácii v aktuálnych pravidlách, ale aj k vzniku nových a životaschopných energetických komunít. Ich skutočný potenciál sa totiž naplní až vtedy, keď sa zdieľanie energie stane dostupným, administratívne zvládnuteľným a ekonomicky zmysuplným riešením pre čo najširší okruh ľudí, obcí a organizácií.

Ján Karaba
riaditeľ, SAPI

SAPI – Slovenská asociácia udržateľnej energetiky je profesionálne záujmové združenie, ktorého hlavným poslaním je podpora rozvoja udržateľnej obnoviteľnej energetiky na Slovensku. SAPI je aktívnym partnerom pre širšiu odbornú aj verejnú diskusiu pri tvorbe podnikateľského prostredia v tomto odvetví.

Pridajte sa k 160+ členom

Legislatíva

Viditeľnosť

Network

Eventy

Informácie

Prestíž

Executive Summary

This handbook offers a practical, comprehensive guide to community energy in Slovakia: what it is, how it is regulated, and how to set up and run an energy community step by step.

Community energy is an innovative model gaining traction across the EU, but its uptake in Slovakia is still held back by legislative, technical and financial barriers. The handbook explains the current legal framework, both Slovak and EU legislation, and clarifies the two types of energy communities recognised by Slovak law, energy communities (ES) and communities producing energy from renewable sources (KOZE), including their structure, governing bodies, and members' rights and obligations.

It then walks readers through the practical steps of establishing a community: choosing a suitable legal form, preparing founding documentation, meeting registration requirements, and identifying financing options, ranging from members' own funds and green loans to EU grants and crowd-funding. Further chapters cover the design and installation of renewable energy sources, the mechanics of energy sharing among members, ongoing community management, and billing.

The handbook also maps the main barriers to development, legislative, financial and administrative, together with the European Commission's recommendations for accelerating community energy projects, and closes with a real-world case study of an energy community project in a Petržalka apartment building.

While the handbook references relevant legislation extensively, it does not constitute legal advice.

Obsah

1 Úvod do komunitnej energetiky	10
1.1 Čo je komunitná energetika?	10
1.2 Legislatívny rámec komunitnej energetiky	11
1.3 Aktéri na slovenskom trhu s elektrinou	12
2 Štruktúra energetických komunít	16
2.1 Typy energetických komunít	16
2.2 Orgány energetických komunít	19
2.3 Práva a povinnosti energetických komunít	20
2.4 Ochrana spotrebiteľa	22
3 Založenie energetickej komunity	24
3.1 Zakladajúca dokumentácia právnickej osoby a jej registrácia	24
3.2 Zmluvné vzťahy energetickej komunity	25
3.3 Registračné povinnosti	28
3.4 Možnosti financovania energetickej komunity	30
4 Projekcia a inštalácia OZE v rámci energetickej komunity	33
4.1 Návrh zdroja OZE	34
4.2 Technická realizácia OZE	35
4.3 Legalizácia a uvedenie do prevádzky	35
4.4 Údržba a prevádzka energetických zariadení	37
5 Zdieľanie energie v energetickej komunite	38
5.1 Energetická komunita a agregácia flexibility	41
6 Manažment energetickej komunity	43
6.1 Zmluvná agenda	43
6.2 Fakturácia	43
7 Bariéry rozvoja komunitnej energetiky	46
7.1 Legislatívne bariéry	46
7.2 Finančné bariéry	47
7.3 Administratívne bariéry	47
7.4 Odporúčania Európskej komisie	48
8 Príloha: Príklad z praxe	50

Zoznam skratiek

AO	aktívny odberateľ
ASDR	automatizovaný systém dispečerského riadenia
BESS	batériový systém uskladňovania energie
DS	distribučná sústava
EDC	energetické dátové centrum
EIC	energetický identifikačný kód
EK	Európska komisia
ES	energetické spoločenstvo
ESG	environmentálne, sociálne a správne kritériá
EÚ	Európska únia
FO	fyzická osoba
FVE	fotovoltická elektrárň
GDPR	všeobecné nariadenie o ochrane údajov
IMS	inteligentný merací systém
KEKS	Klaster energetických komunit Slovenska
KOZE	komunita vyrábajúca energiu z OZE
MDS	miestna distribučná sústava
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MRK	maximálna rezervovaná kapacita
NFP	nenávratný finančný príspevok
OKTE	Organizátor krátkodobého trhu s elektrinou
OOM	odberné a odovzdávacie miesto
OSS	One-stop-shop
OZE	obnoviteľné zdroje energie
PDS	prevádzkovateľ distribučnej sústavy
PPS	prevádzkovateľ prenosovej sústavy
RDS	regionálna distribučná sústava
SAPI	SAPI - Slovenská asociácia udržateľnej energetiky
SEPS	Slovenská elektrizačná a prenosová sústava
SIEA	Slovenská inovačná a energetická agentúra
TPS	tarifa za prevádzkovanie systému
TSS	tarifa za systémové služby
ÚRSO	Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
VÚC	Vyšší územný celok
VÚKVET	výroba elektriny vysoko účinnou kombinovanou výrobou elektriny a tepla

Autor príručky:

SAPI - Slovenská asociácia udržateľnej energetiky

SAPI je mimovládne profesionálne záujmové združenie, ktorého hlavným poslaním je podpora rozvoja udržateľnej obnoviteľnej energetiky na Slovensku.

Cieľom SAPI je, aby obnoviteľné zdroje energie boli na Slovensku vnímané ako dôležitá súčasť energetického mixu a aby výrobcovia z OZE nečelili diskriminačným a neférovým praktikám.

SAPI obhajuje a podporuje predovšetkým:

- ☑ záujmy priemyselného odvetvia obnoviteľnej energetiky,
- ☑ záujmy ľudí, ktorí chcú využívať obnoviteľné zdroje energie,
- ☑ záujmy organizácií, ktoré sa snažia presadiť využívanie obnoviteľných zdrojov energie doma i vo svete.

SAPI je členom európskych asociácií SolarPower Europe a WindEurope.

Na tvorbe sa tiež podieľali:

Poláček & Partners

Poláček & Partners

Advokátska kancelária Poláček & Partners vznikla v roku 2013. Jej hlavnými právnymi oblasťami sú energetika, nehnuteľnosti a stavebníctvo, súdne spory a arbitráže, ako aj obchodné spoločnosti a M&A. V rámci energetiky poskytuje komplexnú právnu pomoc a poradenstvo vo veciach súvisiacich s výrobou, dodávkou a distribúciou elektriny, tepla a plynu a pri ich cenovej regulácii. Je partnerom pri výstavbe, kúpe a predaji rôznych druhov elektrární, teplární a energetickej infraštruktúry a príprave súvisiacej transakčnej dokumentácie. Pravidelne participuje na príprave a pripomienkovaní energetickej legislatívy.

Je členom medzinárodnej siete Interlaw a pravidelne získava ocenenia v prestížnych medzinárodných rebríčkoch advokátskych kancelárií, ako napríklad Chambers Europe, The Legal 500, IFLR1000 či Who's Who Legal. Už tri roky za sebou je víťazom kategórie Regulačné právo & Compliance v rebríčku Najväčšie právnické kancelárie, ktorý každoročne prináša The Slovak Spectator v spolupráci s denníkom SME.

Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA)

SIEA bola zriadená ako štátna príspevková organizácia rozhodnutím Ministra hospodárstva Slovenskej republiky č. 63/1999 s účinnosťou od 1. mája 1999. V oblastiach pôsobnosti Ministerstva hospodárstva SR vytvára technicko-odborné zázemie pre výkon štátnej správy na jeho rozhodovanie v súlade s energetickou a inovačnou legislatívou.

V oblasti podpory energetických spoločností a komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov je Slovenská inovačná a energetická agentúra určená Ministerstvom hospodárstva SR za kontaktné miesto pre usmernenie administratívneho postupu podľa § 13b zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysokoúčinnnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V zmysle uvedeného zákona, kontaktné miesto poskytuje informácie ohľadom založenia, prevádzky a rozvoja občianskych energetických spoločností a komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov energie.

Klaster energetických komunít Slovenska (KEKS)

KEKS je neziskové, záujmové združenie zamerané na podporu komunitnej energetiky na Slovensku. Podporuje rozvoj konceptu komunitnej energetiky s ohľadom na využívanie a propagáciu obnoviteľných zdrojov. Zároveň pomáha vybudovať efektívne fungujúci systém energetických komunít a spoločností na Slovensku. KEKS ako certifikovaný národný klaster poskytuje platformu pre výmenu informácií, znalostí a inovácií medzi energetickými komunitami, spoločnosťami a skupinami zdieľania energií. Plní úlohu stavovskej a zastupujúcej organizácie jednotlivých subjektov vo vzťahu k tretím stranám.

KEKS ma za úlohu združovať a zastupovať subjekty pôsobiace v oblasti komunitnej energetiky na Slovensku, pričom pre svojich členov a širokú verejnosť zabezpečuje odbornú a technickú podporu v danej oblasti na profesionálnej úrovni, prístup k informáciám a benefitom, záštitu na národnej úrovni voči iným subjektom verejnej a štátnej sféry, dodávateľom služieb a technológií v oblasti energetických komunít a spoločností.

energIQube

Konzultačná spoločnosť energIQube poskytuje špičkové poradenstvo a analýzy, ktoré pomáhajú klientom dosiahnuť maximálnu efektívnosť a udržateľnosť v spojení energetiky a informačných technológií. Zameriava sa najmä na témy modernej energetiky, medzi ktoré patrí zdieľanie elektriny, energetické komunity, agregácia flexibility, akumulácia a súvisiaca výmena dát na trhu s elektrinou.

Inovácie v energetike energIQube rieši v kontexte štandardných oblastí energetiky, pri ktorých zrode stáli aj jej experti: zúčtovanie odchýlok, denný a vnútrodenný trhu s elektrinou, vrátane medzinárodnej integrácie s krajinami EÚ, centrálny dátový sklad nameraných údajov, centrálna fakturácia poplatkov za prevádzkovanie systému a systémové služby, reportovanie obchodných transakcií podľa nariadenia REMIT, zúčtovanie podpory výroby elektriny z OZE a VÚKVET, záruky pôvodu elektriny.

1 Úvod do komunitnej energetiky

1.1 Čo je komunitná energetika?

Komunitná energetika je spôsob výroby, zdieľania, distribúcie, spotreby a využívania energie, ktorý sa zameriava na zapojenie a spoluprácu miestnych aktérov. Základná myšlienka tohto konceptu je, aby občania, samosprávy, občianske združenia alebo podnikateľský sektor spoločne využívali výhody energie vyrobenej z OZE, čím sa podporuje efektívne využívanie elektrickej energie.

Cieľom komunitnej energetiky je vytvoriť decentralizovaný model energetiky, ktorý je viac inkluzívny a participatívny. To znamená, že občania, miestne podniky a inštitúcie môžu spoločne investovať do obnoviteľných zdrojov energie a následne zdieľať produkovanú energiu medzi sebou. Tento model umožňuje lepšie využitie miestnych zdrojov a znižuje závislosť na centralizovaných energetických systémoch.

Jedným z hlavných benefitov komunitnej energetiky je zvýšenie energetickej sebestačnosti a bezpečnosti. Miestne komunity môžu produkovať vlastnú energiu, čím znižujú svoju zraniteľnosť voči cenovým výkyvom na globálnom trhu s energiou a potenciálnym výpadkom dodávok. Energetická komunita je tiež praktický nástroj, ako efektívne využívať energiu z už inštalovaných zdrojov (napríklad z fotovoltických panelov).

Na Slovensku rozlišujeme dva typy energetických komunit: **energetické spoločenstvo (ES)** a **komunitu vyrábajúcu energiu z OZE (KOZE)**. V príručke budeme používať všeobecný termín energetické komunity, (čím budú myslené energetické spoločenstvo aj komunita vyrábajúca energiu z OZE) všade tam, kde nie je potrebná špecifikácia medzi ES a KOZE.

Cieľom komunitnej energetiky **nie je dosahovanie zisku**, ale predovšetkým plnenie nasledujúcich cieľov:

- ✓ dosiahnuť udržateľnú a efektívnu energetickú výrobu a spotrebu (efektívnejšie využitie obnoviteľných zdrojov energie (OZE) počas celej doby výroby a maximálne využitie inštalovaného výkonu),
- ✓ znížiť náklady za energie (začlenením OZE do komunity dochádza k zvýšeniu efektivity OZE a aj ku skráteniu návratnosti nákladov na inštaláciu, zároveň má komunita právo sa rozhodnúť o vnútornej cene energie pre svojich členov),
- ✓ zvýšiť energetickú sebestačnosť,
- ✓ znížiť energetickú závislosť od fosílnych palív,
- ✓ využiť priestor striech či iných objektov, ktoré sa nevyužívajú (týmto sa zároveň šetria zelené plochy a zvyšuje technická hodnota budov),
- ✓ spoločne využiť technické prvky OZE viacerými členmi komunity, ako napríklad spoločné využitie batériových úložísk, nabíjacích staníc pre elektromobily a pod.,

- ✓ zlepšiť kvalitu ovzdušia a životného prostredia,
- ✓ podporovať komunitné zdieľanie,
- ✓ vytvoriť zdroje na znižovanie energetickej chudoby, pretože v rámci energetickej komunity je možné zdieľať energiu aj s nízkopříjmovými skupinami obyvateľstva.

Prínos komunitnej energetiky:

Hospodárske prínosy

- nižšie účty za energie pre zúčastnených spotrebiteľov
- vyrobená elektrina zostane v danej lokalite/regióne
- podpora lokálnej zamestnanosti a ekonomiky
- odolnosť voči cenovým výkyvom trhu

Environmentálne prínosy

- lokálna výroba a využívanie obnoviteľnej energie
- zníženie emisií skleníkových plynov
- optimalizácia využívania energie

Sociálne prínosy

- aktívna účasť občanov na rozhodovaní o energetike
- zabezpečenie prístupu k energii
- poskytovanie služieb komunite, zmierňovanie energetickej chudoby

1.2 Legislatívny rámec komunitnej energetiky

Prvotný právny rámec komunitnej energetiky vychádza z práva Európskej únie a bol súčasťou tzv. **Zimného energetického balíčka**, ktorý obsahoval osem nariadení a smerníc Európskej únie.

Tento balíček zásadným spôsobom zmenil tvár slovenskej a európskej energetiky. Jeho súčasťou boli aj smernice¹, ktoré ukladali členským štátom povinnosť prijať právnu úpravu komunitnej energetiky. Do slovenského právneho poriadku boli prebraté rozsiahlou novelou² Zákona o energetike³, ktorá v podmienkach Slovenskej republiky prvýkrát s účinnosťou od **1.10.2022** zadefinovala komunitnú energetiku. Novela zákona o energetike zohľadňuje aj nedostatky a bariéry zistené z aplikačnej praxe, na ktoré poukazovali dodávateľia, prevádzkovatelia sústav aj samotní odberatelia pri uplatňovaní doterajšej právnej úpravy.

Ďalší významný posun priniesla novela⁴ Zákona o energetike v roku 2025, ktorou sa transponuje reforma dizajnu trhu s elektrinou na úrovni EÚ. Jej ustanovenia nadobúdajú účinnosť postupne od 1.1.2026 a 1.9.2026. Novela zásadne prepracúva úpravu zdieľania elektriny (nový § 35b) – umožňuje zdieľanie bez obmedzenia zaradenia do bilančnej skupiny, zavádza nového účastníka trhu, tzv. organizátora zdieľania a rozširuje zdieľanie elektriny aktívnym odberateľom. Pokiaľ nejde

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady Európskej únie č. 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ (ďalej len „**Smernica EÚ č. 944/2019**“). Smernica Európskeho parlamentu a Rady Európskej únie č. 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (ďalej len „**Smernica EÚ č. 2018/2001**“).

² Zákon č. 256/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

³ Zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike (ďalej len „**Zákon o energetike**“).

⁴ Zákon č. 259/2025 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

o malý a stredný podnik, aktívny odberateľ môže zdieľať elektrinu len zo zariadení s výkonom do 6 MW. Zároveň zakazuje dodávateľom elektriny podmieňovať uzavretie zmluvy zákazom zdieľania a ukladá prevádzkovateľom distribučných sústav povinnosť zverejňovať údaje o voľných kapacitách a podmienkach pripojenia.

Komunitná energetika definuje účastníkov trhu s elektrinou a plynom, ktorými sú **(i) energetické spoločenstvo (ES)** a **(ii) komunita vyrábajúca energiu z OZE (KOZE)**.

Základná právna úprava komunitnej energetiky je obsiahnutá v Zákone o energetike. Detailnejšia úprava právnych vzťahov je ponechaná na vykonávacie predpisy (vyhlášky) Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO), ako sú Pravidlá trhu pre elektrinu⁵ a Pravidlá trhu pre plyn⁶ a na Prevádzkový poriadok OKTE⁷, ktorý upravuje zdieľanie elektriny. Úlohu zohrávajú aj tzv. cenové vyhlášky v elektroenergetike a plynárenstve, ktoré môžu rozvoj komunitnej energetiky stimulovať z finančného pohľadu (napr. cez rôzne tarifné a poplatkové zvýhodnenia).

Pri rozvoji komunitnej energetiky nemožno opomenúť ani dôležitú úlohu MH SR, ktorému zákon ukladá povinnosť vytvoriť podporný rámec na propagáciu a uľahčenie rozvoja komunit vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov.⁸

1.3 Aktéri na slovenskom trhu s elektrinou

Výrobca elektriny je osoba, ktorá vyrába elektrinu v zariadení na výrobu elektriny. Práva a povinnosti výrobcu elektriny upravuje § 27 Zákona o energetike.

Prevádzkovateľ prenosovej sústavy (PPS) na Slovensku je prevádzkovateľom prenosovej sústavy (PPS) Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s. (SEPS) má na starosti prenos elektriny prostredníctvom vedení s napätím 220 a 400 kV2. Spoločnosť je v plnom vlastníctve štátu.

Prevádzkovateľ distribučnej sústavy (PDS) zabezpečuje distribúciu elektriny od výrobcu až ku koncovému odberateľovi. Na Slovensku máme tri regionálne distribučné sústavy (RDS) a približne 100 až 200 miestnych distribučných spoločností (MDS). RDS sú Západoslovenská distribučná, a.s., Stredoslovenská distribučná, a.s., a Východoslovenská distribučná, a.s., ktoré zabezpečujú distribúciu elektriny, prevádzkovanie, rozvoj distribučnej sústavy a meranie odberu a dodávky elektriny.

Dodávateľ elektriny je ten, kto predáva koncovému odberateľovi silovú elektrinu. Každý odberateľ elektriny má právo vybrať si alebo zmeniť dodávateľa. Dodávatelia elektriny medzi sebou súťažia a snažia sa ponúkať také produkty, ktorými zaujmú odberateľov.

Koncoví odberatelia využívajú elektrinu pre vlastnú spotrebu a majú právo si vybrať dodávateľa elektriny.

⁵ Vyhláška ÚRSO č. 207/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou, obsahové náležitosti prevádzkového poriadku prevádzkovateľa sústavy, organizátora krátkodobého trhu s elektrinou a rozsah obchodných podmienok, ktoré sú súčasťou prevádzkového poriadku prevádzkovateľa sústavy (ďalej len „**Pravidlá trhu pre elektrinu**“).

⁶ Vyhláška ÚRSO č. 208/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom, obsahové náležitosti prevádzkového poriadku prevádzkovateľa siete a prevádzkovateľa zásobníka a rozsah obchodných podmienok, ktoré sú súčasťou prevádzkového poriadku prevádzkovateľa siete (ďalej len „**Pravidlá trhu pre plyn**“).

⁷ Prevádzkový poriadok OKTE

⁸ § 14 ods. 10 Zákona o podpore OZE.

Aktívny odberateľ je koncový odberateľ elektriny, ktorý má právo:

- ✓ vyrábať elektrinu v zariadení na výrobu elektriny,
- ✓ uskladňovať elektrinu v zariadení na uskladňovanie elektriny,
- ✓ dodávať ním vyrobenú alebo uskladnenú elektrinu inému KOZE alebo ES,
- ✓ zdieľať ním vyrobenú alebo uskladnenú elektrinu inému aktívnemu odberateľovi alebo energetickej komunite, ktorej je členom,
- ✓ dodávať ním vyrobenú alebo uskladnenú elektrinu pre vlastnú potrebu,
- ✓ ponúkať a predávať flexibilitu,
- ✓ uzatvoriť zmluvu o agregácii a poskytovať flexibilitu prostredníctvom agregácie.

Status aktívneho odberateľa nevzniká len výrobou či uskladňovaním vlastnej elektriny. Zákon ho priznáva aj tomu, kto len spotrebúva elektrinu zdieľanú z iných priestorov, než sú jeho vlastné. Pre podnikateľské subjekty však platí obmedzenie: aktívnym odberateľom môžu byť len vtedy, ak príjmy z výkonu uvedených činností v súčte za posledné účtovné obdobie nepresiahnu 20 % zo súčtu príjmov z ich ostatných podnikateľských činností. Ide teda o doplnkovú, nie hlavnú podnikateľskú činnosť. **Pre domácnosti a právnické osoby založené na iný ako podnikateľský účel sa táto podmienka neuplatňuje.**

Organizátor zdieľania je subjekt, ktorý zabezpečuje technické, administratívne a dátové podmienky na zdieľanie elektriny medzi aktívnymi odberateľmi, **energetickými komunitami** alebo inými oprávnenými subjektmi. Prevádzkuje platformu na evidenciu výroby, spotreby a zdieľaných množstiev elektriny, vykonáva alokáciu zdieľanej elektriny a poskytuje údaje potrebné na zúčtovanie. Je kľúčovým článkom pri fungovaní energetických komunit a aktívnych odberateľov.

Agregátor flexibility je subjekt, ktorý zhromažďuje flexibilitu od viacerých poskytovateľov flexibility (napr. domácností, firiem, energetických komunit) a ponúka ju na trhu ako jeden agregovaný produkt. Agregátor môže poskytovať služby pre prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľov distribučných sústav, najmä služby riadenia odchýlky, podporné služby alebo lokálne flexibilitné služby.

Poskytovateľ flexibility je subjekt (napr. aktívny odberateľ, podnik, **energetická komunita**), ktorý dokáže meniť svoju spotrebu, výrobu alebo uskladňovanie elektriny v reakcii na signál z trhu alebo od agregátora.

Flexibilita môže mať formu:

- ✓ zníženia alebo zvýšenia spotreby,
- ✓ zvýšenia alebo zníženia výroby,
- ✓ nabíjania alebo vybíjania batériového úložiska.

Poskytovateľ flexibility môže svoju flexibilitu predávať priamo alebo prostredníctvom agregátora flexibility.

Prevádzkovateľ zariadenia na uskladňovanie elektriny je subjekt, ktorý vlastní alebo prevádzkuje batériové úložisko alebo iné technologické zariadenie na uskladnenie elektriny.

Má právo:

- ☑ uskladňovať elektrinu,
- ☑ dodávať uskladnenú elektrinu do sústavy,
- ☑ poskytovať flexibilitu,
- ☑ zapájať sa do zdieľania elektriny.

Prevádzkovateľ úložiska musí spĺňať technické a regulačné požiadavky podľa zákona o energetike.

Prevádzkovateľ nabíjacej stanice je subjekt, ktorý prevádzkuje nabíjaciu infraštruktúru pre elektromobily.

Zabezpečuje:

- ☑ technickú prevádzku nabíjacej stanice,
- ☑ meranie a evidenciu dodanej elektriny,
- ☑ poskytovanie nabíjacích služieb koncovým užívateľom,
- ☑ komunikáciu s distribučnou sústavou.

Prevádzkovateľ nabíjacej stanice môže byť aj aktívnym odberateľom alebo poskytovateľom flexibility.

Energetické spoločenstvo (ES) je právnická osoba založená napríklad za účelom výroby, dodávky, zdieľania alebo uskladňovania elektriny, pričom jeho hlavnou úlohou je prinášať svojim členom environmentálne, ekonomické alebo sociálne výhody.

ES môže:

- ☑ vyrábať elektrinu,
- ☑ dodávať elektrinu
- ☑ zdieľať elektrinu medzi členmi,
- ☑ prevádzkovať úložiská,
- ☑ prevádzkovať nabíjacie stanice,
- ☑ poskytovať flexibilitu,
- ☑ uzatvárať zmluvy s agregátorom flexibility.

Registráciu ES vykonáva ÚRSO.

Komunita vyrabajúca energiu z obnoviteľných zdrojov (KOZE) je právnická osoba založená na účel výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie alebo biometánu, pričom jej hlavnou úlohou je prinášať svojim členom environmentálne, ekonomické alebo sociálne výhody.

KOZE môže:

- ☑ vyrábať elektrinu,
- ☑ dodávať elektrinu alebo plyn,

- ☑ zdieľať elektrinu z OZE alebo biometánu medzi členmi,
- ☑ prevádzkovať úložiská,
- ☑ prevádzkovať nabíjacie stanice,
- ☑ poskytovať flexibilitu,
- ☑ uzatvárať zmluvy s agregátorom flexibility.

Registráciu KOZE vykonáva ÚRSO.

Organizátor krátkodobého trhu s elektrinou (OKTE, a.s.) zabezpečuje vyhodnotenie zdieľania elektriny, agregácie flexibility a akumulácie prostredníctvom systému EDC, vykonáva zúčtovanie a vysporiadanie odchýlok na trhu. OKTE je spoločnosť zodpovedná za organizáciu a vyhodnocovanie krátkodobého trhu s elektrinou na Slovensku. OKTE spravuje systém podpory výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov, čo zahŕňa aj energetické komunity, ktoré využívajú energiu z OZE.

Regulátor energetického trhu je ÚRSO. Regulátor má v kompetencii register a vystavovanie osvedčení pre **energetické komunity**, zároveň stanovuje regulované ceny, udeľuje povolenia na podnikanie v energetike a určuje pravidlá fungovania na energetickom trhu.

2 Štruktúra energetických komunít

2.1 Typy energetických komunít

Novela Zákona o energetike, ktorá platí od 1.10.2022, priniesla dva nové pojmy: energetické spoločenstvo (ES) a komunita vyrábajúca energiu z obnoviteľných zdrojov (KOZE).

Slovenská legislatíva vychádza z práva EÚ a definícia oboch pojmov a typu subjektov je obsiahnutá paragrafom § 11a, ktorým boli do národnej legislatívy súčasne transponované dve smernice EÚ - smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5.6.2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou (pojem „energetické spoločenstvo“) a smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11.12.2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (pojem „komunita vyrábajúca energiu z obnoviteľných zdrojov“).

Oba nové subjekty zákon definuje ako právnické osoby, ktorých právnu formu zákon nijak neupravuje, preto môže ísť o akúkoľvek právnu formu, ktorá spĺňa podmienky § 11a.

Založenie energetického spoločenstva alebo komunity vyrábajúcej energiu z OZE znamená vytvorenie právneho subjektu, ktorého podstatou nie je vytváranie zisku, ale pokrytie energetickej potreby a energetický prospech pre ich členov a to demokraticky, s nekomerčným účelom, a bez diskriminácie vo vzťahu k ostatným účastníkom trhu.

Hlavné činnosti energetických komunít:

- výroba elektriny, jej dodávka, zdieľanie a uskladňovanie,
- činnosti agregácie a distribúcie,
- prevádzka nabíjacej stanice alebo výkon iných činností súvisiacich so zabezpečovaním energetických potrieb členov alebo spoločníkov.

1 Energetické spoločenstvo (ES) je právnická osoba, založená na účel výroby elektriny, dodávky elektriny, zdieľania elektriny a ďalších činností podľa § 11a Zákona o energetike. ES nesmie vykonávať podnikateľskú činnosť za účelom zisku a musí vykonávať iba tie služby, ktoré poskytuje svojim členom. ES môže medzi svojich členov rozdeliť najviac 50 % vytvoreného zisku, zvyšných 50 % musí byť použitých na iné účely spojenými s prevádzkou a rozvojom energetického spoločenstva. Povinnosť uzatvoriť zmluvu o zúčtovaní odchýlky (§ 35a ods. 2 Zákona o energetike) sa na ES vzťahuje len vtedy, ak je registrované na niektorom odbernom alebo odovzdávacom mieste (OOM), alebo ak samo dodáva elektrinu. V takom prípade má ES možnosť preniesť zodpovednosť za odchýlku na iný subjekt zúčtovania.

- 2 Komunita vyrábajúca energiu z OZE (KOZE) je rovnako právny subjekt, ktorého hlavné činnosti sú veľmi podobné ako pri energetických spoločenstvách, avšak KOZE má podmienku, že výroba elektriny musí byť **výlučne** z OZE. Najčastejšie ide o fotovoltiku, no rovnako môže ísť napríklad o veternú energiu, malé vodné elektrárne alebo biomasu. Navyše, KOZE môžu pôsobiť nielen na trhu s elektrinou, ale aj na trhoch s inými energiami (napríklad s biometánom), pokiaľ je splnená podmienka, že ide o energiu z OZE. Rovnako ako energetické spoločenstvá, ani KOZE nemôže vykonávať podnikateľskú činnosť za účelom dosiahnutia zisku. KOZE môže medzi svojich členov taktiež rozdeliť najviac 50 % zisku.

Rozdiely medzi energetickým spoločenstvom a KOZE:

- Zdroj energie: ES môže vyrábať elektrinu z akéhokoľvek zdroja, nielen z obnoviteľných zdrojov energie. KOZE môže vyrábať elektrinu výlučne z OZE alebo biometánu a môže byť založená aj na účel dodávky elektriny alebo plynu.
- Členovia ES (tí, ktorí samostatne alebo spoločne s inými členmi môžu vykonávať kontrolu v ES): fyzické osoby, malé podniky, obce a ich príspevkové a rozpočtové organizácie, právnické osoby zriadené vyššími územnými celkami (VÚC) alebo obcou, ak je ich majetkový podiel aspoň 51 %, VÚC a ich rozpočtové a príspevkové organizácie, pričom VÚC a obce musia byť v územnom obvode VÚC, v ktorom má sídlo ES.
- Zákon o energetike výslovne neupravuje okruh všetkých členov ES, iba tých, ktorí môžu vykonávať kontrolu.
- Členovia KOZE: fyzické osoby, malé a stredné podniky, obce a ich príspevkové a rozpočtové organizácie, právnické osoby zriadené VÚC alebo obcou, ak je ich majetkový podiel aspoň 51 %, VÚC a ich rozpočtové a príspevkové organizácie, pričom členovia oprávnení vykonávať kontrolu v KOZE musia mať trvalý pobyt alebo sídlo v príslušnom VÚC.
- Na rozdiel od ES môže byť v prípade KOZE kontrola vykonávaná aj strednými podnikmi.
- Malý podnik: podnik s menej ako 50 zamestnancami, ktorého ročný obrat alebo celková ročná bilančná suma nepresahuje 10 miliónov eur.
- Stredný podnik: podnik s menej ako 250 zamestnancami, ktorého ročný obrat nepresahuje 50 miliónov eur alebo celková ročná bilančná suma nepresahuje 43 miliónov eur (v súlade s čl. 2 ods. 1 prílohy I nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014).
- Geografická podmienka – kľúčový rozdiel oproti ES: Členovia oprávnení vykonávať kontrolu v KOZE musia mať trvalý pobyt alebo sídlo na území VÚC, v ktorom je umiestnená väčšina výrobných zariadení KOZE na výrobu elektriny alebo biometánu. Ak nemožno rozhodujúci VÚC určiť podľa umiestnenia väčšiny zariadení, určí sa podľa sídla KOZE.

Vzhľadom na § 11a ods. 3 Zákona sa vo všeobecnosti **za energetické spoločenstvo považuje aj komunita vyrábajúca energiu z obnoviteľných zdrojov**. Ak tento zákon neustanovuje inak, práva a povinnosti spoločenstva sa vzťahujú aj na KOZE. Naopak to však neplatí.

O akú právnu formu má ísť, avšak definuje kritéria, vzťahujúce sa na fungovanie energetického spoločenstva, ktoré musia byť splnené na to, aby mohli byť považované za komunitu a čerpať výhody zdieľania.

Tieto kritériá sú nasledovné:

- 1 Dosahovanie zisku nemôže byť hlavným účelom:** zisk nie je zakázaný, ale nesmie byť hlavným cieľom komunity. Zákon definuje, aký maximálny podiel môže komunita rozdeliť z vygenerovaného zisku svojim členom. Aktuálne je to na úrovni 50 % a zvyšok zisku musí komunita investovať napríklad do rozvoja komunity, sociálnych alebo ekologických aktivít vo svojom okolí, na pokrytie prevádzkových nákladov, prípadne si financie šetriť do budúcnosti. To znamená, že právnické osoby z povahy veci určené na dosahovanie zisku na podnikanie, ako napríklad obchodné spoločnosti, nespĺňajú dané podmienky a nie sú vhodnou formou na založenie komunity.
- 2 Pluralita členov:** právna forma musí byť zvolená tak, aby mohla mať viacero členov. Preto pre založenie komunity nie sú vhodné právne formy, ktoré počet členov limitujú, ako napríklad spoločnosť s ručením obmedzeným alebo rozpočtové a príspevkové spoločnosti.
- 3 Otvorenosť a dobrovoľnosť členstva:** právna forma by mala byť taká, aby do nej mohlo vstúpiť čo najviac z vyššie uvedených typov subjektov (t. j. fyzických osôb, právnických osôb, malých a stredných podnikov, obcí a iné). Vstúpenie a vystúpenie z členstva musí byť umožnené bez sankcií, a preto pri niektorých obchodných spoločnostiach spravidla neumožňujúcich jednoduché vystúpenie môže nastať problém.

Na to, aby mohlo vzniknúť ES alebo KOZE, musia byť splnené podmienky:

- forma právnickej osoby,
- dobrovoľná a otvorená účasť,
- založenie a kontrola na demokratickom princípe,
- účel zdieľať energiu a nedosahovať zisk (max. 50 %),
- zákonom určené subjekty členov, napríklad fyzické osoby, malé podniky, stredné podniky (iba pri KOZE), VÚC a pod.

Vhodné právne formy na založenie komunity sú:

- ✓ občianske združenia (a teda rôzne spolky, spoločnosti, zväzy, hnutia, kluby a iné občianske združenia),
- ✓ družstvá,
- ✓ záujmové združenia právnických osôb,
- ✓ neziskové organizácie⁹.

Tieto právne formy už v zákonných kritériách spĺňajú podmienky, ktoré majú energetické spoločenstvá a KOZE spĺňať na to, aby vznikli.

⁹ Čo sa týka neziskových organizácií, túto právnu formu síce Zákon o energetike pri energetických komunitách výslovne predpokladá, avšak považujeme ju za menej vhodnú, keďže jej právna úprava nie je postavená na klasickom členskom princípe charakteristickom pre fungovanie energetických komunit. Uvedenému zodpovedá aj prax, keďže podľa aktuálne dostupných informácií nie je v registri ÚRSO evidovaná žiadna energetická komunita založená ako nezisková organizácia.

Nevhodné alebo menej vhodné formy sú rozpočtové a príspevkové organizácie, štátne podniky, všetky obchodné spoločnosti, nadácie či fondy. Konečné rozhodnutie robí ÚRSO pri vystavovaní osvedčenia, pričom niektoré prípady sa môžu posudzovať osobitne, čo postupom času ukáže samotná prax.

2.2 Orgány energetických komunit

Energetické komunity sú organizované tak, aby podporovali decentralizáciu energetiky, pričom každá komunita má svoje vlastné orgány na zabezpečenie efektívneho fungovania. To, ako je v energetickej komunite zabezpečované spravovanie, rozhodovanie a zodpovedanie za chod, je otázkou súvisiacou s (i) právnou úpravou konkrétnej právnej formy, pre ktorú sa členovia/zakladatelia rozhodnú a (ii) zakladajúceho dokumentu tejto právnickej osoby. Každá energetická komunita však bude mať v rámci svojej správy orgány, ktoré budú zabezpečovať fungovanie právnickej osoby.

Nevyhnutným bude **štatutárny orgán**, ktorý je oprávnený za právnickú osobu robiť všetky právne úkony navonok. Podľa konkrétneho prípadu môže ísť napríklad o riaditeľa (pri občianskych združeniach) alebo aj o kolektívny orgán v podobe predstavenstva (pri družstve).

Podľa konkrétnej právnej formy môže mať následne energetická komunita aj ďalšie orgány, ako napríklad **správnu radu** alebo **členskú schôdzu**, ktoré budú slúžiť členom na kolektívne a demokratické rozhodovanie o základných otázkach fungovania energetickej komunity.

Podľa európskej právnej úpravy by sa rozhodovacie právomoci mali obmedziť predovšetkým na tých členov a spoločníkov, ktorí nevykonávajú komerčné aktivity veľkého rozsahu a pre ktorých sektor energetiky nepredstavuje hlavnú oblasť hospodárskej činnosti.¹⁰ V rámci rozhodovania je tak potrebné nastaviť vo vnútri subjektu mechanizmy, ktoré zabránia „ovládnutiu“ komunity komerčnými spoločnosťami. Na účely kontroly môžu v energetickej komunite podľa zvolenej formy vzniknúť aj **kontrolné orgány**, ako napríklad **kontrolná komisia** alebo **dozorná rada**.

Vo vzťahu ku kontrole Zákon o energetike vymedzuje medzi ES a KOZE odlišnú úpravu:

- 1 Energetické spoločenstvo:** kontrolu môžu vykonávať členovia samostatne alebo spoločne s inými členmi, pričom zákon pri VÚC a obciach vyžaduje ich umiestnenie v územnom obvode VÚC, v ktorom má sídlo ES. Pri ostatných kontrolujúcich subjektoch takéto územné obmedzenie pri ES nie je.
- 2 Komunita vyrábajúca energiu z OZE:** podľa zákona budú kontrolu vykonávať tí členovia, ktorí majú k zariadeniu územnú väzbu. Členovia sú samostatne alebo s inými členmi oprávnení vykonávať kontrolu len ak majú **trvalý pobyt alebo sídlo** na území vyššieho územného celku, v ktorom je:
 - ✓ **umiestnené zariadenie** na výrobu elektriny vlastnené KOZE **alebo väčšina takých zariadení**, ak komunita vyrába vo viacerých takých zariadeniach,
 - ✓ **sídlo KOZE**, ak nemožno určiť vyšší územný celok podľa predchádzajúcej vety.

¹⁰ Bod 44 recitálu Smernice EÚ č. 944/2019.

2.3 Práva a povinnosti energetických komunit

Pre energetické komunity je príznačné, že musí ísť o samostatnú právnickú osobu, ktorej práva a povinnosti upravuje zákon. V zmysle § 35a Zákona o energetike má energetická komunita **právo**:

- ☑ odoberať elektrinu vo svojom odbernom mieste,
- ☑ vyrábať a uskladňovať elektrinu v zariadení pripojenom v odbernom mieste alebo mimo miesto spotreby,
- ☑ dodávať elektrinu svojim členom (vlastnú, ale aj nakúpenú na trhu s elektrinou),
- ☑ zdieľať vyrobenú alebo uskladnenú elektrinu svojim členom alebo iným aktívnym odberateľom alebo iným energetickým komunitám,
- ☑ vykonávať činnosť agregácie pre svojich členov,
- ☑ prevádzkovať nabíjaciu stanicu,
- ☑ distribuovať elektrinu,
- ☑ vykonávať iné činnosti alebo poskytovať iné služby súvisiace so zabezpečovaním energetických potrieb jej členov alebo spoločníkov (ďalej len „člen“) s cieľom realizácie environmentálnych, hospodárskych alebo sociálnych komunitných prínosov.

Na energetickú komunitu sa vzťahujú aj **príslušné povinnosti** koncového odberateľa, výrobcu, prevádzkovateľa zariadenia na uskladnenie elektriny, dodávateľa elektriny, prevádzkovateľa distribučnej sústavy a agregátora.

Osobitne sú ustanovené práva a povinnosti pre KOZE, ako **účastníka trhu s plynom**. Podľa § 70a Zákona o energetike má komunita **právo**:

- ☑ odoberať plyn vo svojom odbernom mieste,
- ☑ vyrábať biometán,
- ☑ dodávať svojim členom biometán vyrobený v jej zariadení na výrobu biometánu alebo plyn nakúpený na trhu s plynom,
- ☑ zdieľať biometán vyrobený v jej zariadení svojim členom.

Obdobne sa na komunitu vzťahujú aj **príslušné povinnosti koncového odberateľa**, výrobcu biometánu (okrem povinnosti uzatvoriť zmluvu o dodávke plynu s odberateľom plynu) a povinnosti dodávateľa plynu.

V súvislosti s týmito činnosťami Zákon o energetike rozlišuje, ktoré z nich:

- ☑ sú podnikaním a na ich vykonávanie je potrebné osobitné oprávnenie na podnikanie v energetike¹¹,
- ☑ nie sú podnikaním, na ich vykonávanie je potrebné osobitne oznámiť¹² a

¹¹ Podľa § 6 ods. 1 Zákona o energetike „podnikať v energetike možno len na základe a v súlade s povolením alebo potvrdením o splnení oznamovacej povinnosti.“

¹² Činnosti uvedené v § 4 ods. 9 Zákona o energetike je potrebné oznámiť ÚRSO do 30 dní, a to ich začiatok, ukončenie a zmenu tejto činnosti. Oznámenie obsahuje meno, priezvisko, adresu pobytu fyzickej osoby alebo obchodné meno, identifikačné číslo právnickej

- ☑ nie sú podnikaním a ich vykonávanie nie je osobitne regulované.

Reguláciu zdieľania elektriny Zákon o energetike bližšie neupravuje. Zdieľať elektrinu je možné odplatne alebo bezodplatne, pričom zdieľanie nie je podnikaním v energetike. Na vykonávanie tejto činnosti preto nie je potrebné osobitné oprávnenie na podnikanie a rovnako táto činnosť nepodlieha ani osobitnému oznámeniu.

Regulované sú však ostatné činnosti energetickej komunity ako výroba elektriny, uskladnenie elektriny alebo dodávky elektriny.

To, či má energetická komunita pri týchto činnostiach disponovať oprávnením alebo tieto činnosti musí vopred oznámiť vyplýva najmä z (i) výšky inštalovaného výkonu zariadenia na výrobu alebo uskladnenie elektriny a (ii) charakteru odberateľa, teda či ide o odberateľa-člena, alebo o odberateľa bez členstva. Prípady, kedy je potrebné disponovať oznámením alebo oprávnením zobrazuje tabuľka nižšie.

Aktivita energetického spoločenstva	Oprávnenie na podnikanie	Oznámenie podľa § 4 ods. 9
Zdieľanie elektriny.	✗ NIE	✗ NIE
Výroba a uskladňovanie elektriny v zariadení s inštalovaným výkonom do 11 kW . ¹⁶	✗ NIE	✗ NIE
Výroba a uskladňovanie elektriny v zariadení s inštalovaným výkonom od 11 kW – 1 MW pre svojich členov . ¹⁷	✗ NIE	✓ ÁNO
Výroba a uskladňovanie elektriny v zariadení s inštalovaným výkonom nad 11 kW nie len pre svojich členov . ¹⁸	✓ ÁNO	✗ NIE
Výroba a uskladňovanie elektriny v zariadení s inštalovaným výkonom nad 1 MW . ¹⁹	✓ ÁNO	✗ NIE
Dodávanie elektriny (samovyrobenej alebo nakúpenej na trhu) len svojim členom . ²⁰	✗ NIE	✓ ÁNO
Dodávanie elektriny (samovyrobenej alebo nakúpenej na trhu) nielen svojim členom . ²¹	✓ ÁNO	✗ NIE
Distribúcia elektrickej energie	✓ ÁNO	✗ NIE
Prevádzkovanie verejne prístupnej nabíjacej stanice	✗ NIE	✓ ÁNO

V prípade, že energetická komunita dodáva elektrinu **výhradne** svojim členom, nepotrebuje oprávnenie na podnikanie, stačí činnosť oznámiť **ÚRSO**. Podobný režim platí aj pre výrobu a

osoby, miesto činnosti, dátum začiatku, zmeny alebo ukončenia činnosti a opis energetického zariadenia, ak sa na oznamovanú činnosť používa.

uskladňovanie elektriny pre svojich členov v zariadeniach s inštalovaným výkonom nie väčším ako 1 MW.

2.4 Ochrana spotrebiteľa

Základný rámec ochrany členov energetických komunit je premietnutý v Smernici EÚ č. 2018/2001, podľa ktorej „domácnosti ako spotrebitelia a komunity podieľajúce sa na samospotrebe energie z obnoviteľných zdrojov by si mali **zachovať svoje práva spotrebiteľov** vrátane práva mať zmluvu s dodávateľom podľa vlastného výberu a zmeniť dodávateľa.“ Novela Zákona o energetike prináša zákaz diskriminácie dodávateľom pri zdieľaní elektriny alebo poskytovaní flexibility.

Zákon o podpore zároveň ukladá povinnosť MH SR **vytvoriť podporný rámec** za účelom zabezpečenia rovnakého a nediskriminačného zaobchádzania **so spotrebiteľmi** zapojenými do KOZE.

Povinnosti, ktoré v tejto súvislosti energetickej komunite vzniknú, budú závisieť od rozsahu jeho aktivít. Pokiaľ bude chcieť energetická komunita dodávať elektrinu, je potrebné zohľadniť, že energetické predpisy rozlišujú viaceré kategórie odberateľov a v závislosti od toho im poskytujú rôzne úrovne ochrany. Nestačí tu zohľadniť len spotrebiteľské práva, ktoré majú odberatelia elektriny a plynu v domácnosti podľa Zákona o ochrane spotrebiteľa.¹³

Je tu aj osobitná úprava základných práv odberateľov v Zákone o energetike (§ 17).

Ide napríklad o právo:

- ☑ uzatvoriť s dodávateľom elektriny alebo dodávateľom plynu zmluvu o združenej dodávke elektriny alebo zmluvu o združenej dodávke plynu, ktoré musia spĺňať zákonom stanovené náležitosti,
- ☑ na poskytnutie informácie o každej zmene ceny za dodávku vrátane dôvodov a predpokladov takej zmeny a informácie o zmene obchodných podmienok, poučenie o možnosti vypovedať zmluvu o združenej dodávke transparentným a zrozumiteľným spôsobom dohodnutým v zmluve alebo určeným v obchodných podmienkach najneskôr 30 dní pred nadobudnutím účinnosti zmeny,
- ☑ informácie o zdroji, spôsobe a možnosti získavania informácií o cene za dodávku alebo iné plnenie poskytované spoločne s vrátane štruktúry ceny,
- ☑ na výber nediskriminačnej formy a spôsobu platenia za dodávku a s tým spojených služieb,
- ☑ na poskytnutie informácií (napr. o obsahu zmluvy, o práve odstúpiť od zmluvy, atď.).¹⁴

V prípade, že sa energetická komunita rozhodne poskytovať flexibilitu, pôjde napríklad o právo bezodplatne zmeniť agregátora alebo právo na informácie v primeranom časovom predstihu pred

¹³ Zákon č. 108/2024 Z. z. o ochrane spotrebiteľa (ďalej len „Zákon o ochrane spotrebiteľa“).

¹⁴ Ďalšie požiadavky na ochranu práv odberateľov sú upravené napríklad v § 17c Zákona o energetike.

uzatvorením zmluvy o agregácii, informácie o obsahu navrhovanej zmluvy a právo na oboznámenie s dôsledkami aktivácie flexibility podľa navrhovanej zmluvy.¹⁵

Je dôležité si uvedomiť, že energetická komunita nebude vystupovať len ako subjekt, ktorý musí rešpektovať práva iných, napr. odberateľov či poskytovateľov flexibility. Aj energetická komunita bude mať totiž rovnakú ochranu voči svojmu dodávateľovi elektriny, prípadne voči svojmu agregátorovi.

Dôležitou súčasťou energetickej komunity z pohľadu ochrany práv členov a tretích subjektov bude (napr. pri uzatváraní zmlúv, vedenia zoznamov členov, atď.) dodržiavanie ochrany osobných údajov (GDPR).

Komunitná energetika a kybernetická bezpečnosť

Čo je NIS2 a ako súvisí s energetickými komunitami?

NIS2 (smernica EÚ 2022/2555) je európska legislatíva o kybernetickej bezpečnosti, ktorá nahradila pôvodnú smernicu NIS z roku 2016 a rozšírila okruh subjektov povinných chrániť svoje IT systémy a hlásiť kybernetické incidenty. Na Slovensku ju zaviedla novela zákona č. 69/2018 Z. z. o kybernetickej bezpečnosti účinná od 1.1.2025.

Energetika je jeden z 18 sektorov, na ktoré sa NIS2 vzťahuje, takže v určitých oblastiach sa téma dotýka aj komunitnej energetiky. V praxi to môže vyzeráť takto:

Väčšina ES a KOZE sú malé neziskové právnické osoby s pár zamestnancami (často žiadnymi) a obratom hlboko pod stanovenými prahmi definovanými v NIS2. Čisto podľa veľkostného kritéria teda typická komunita priamo pod NIS2 nespadá.

Riziko vzniká vtedy, keď komunita vykonáva činnosť, ktorá je v zozname regulovaných činností v energetike bez ohľadu na veľkosť, napríklad ak by ES/KOZE pôsobilo ako agregátor, poskytovalo služby riadenia spotreby/uskladňovania energie, alebo prevádzkovalo nabíjaciú stanicu. Pri klasickej výrobe a zdieľaní elektriny medzi členmi to zvyčajne neplatí, ale pri rozširovaní činností (napr. flexibilita, agregácia) treba túto hranicu sledovať.

Aj keď komunita sama osebe nie je priamo regulovaná, môže byť nepriamo dotknutá cez dodávateľský reťazec – NIS2 ukladá regulovaným prevádzkovateľom (napr. distribučným spoločnostiam) povinnosť riadiť kybernetické riziká aj u svojich partnerov a pripojených subjektov, takže PDS môže od pripojených komunit vyžadovať aspoň základnú "kybernetickú hygienu" zmluvne.

S rastúcou digitalizáciou (smart metering, členské portály, diaľkové riadenie výrobných zariadení) je pre komunity aj bez formálnej povinnosti rozumné mať základné zabezpečenie (aktualizácie, správa hesiel, zálohovanie), keďže práve toto je oblasť, kde sa rozsah NIS2 v budúcnosti môže rozširovať.

¹⁵ § 34a ods. 2 Zákona o energetike.

3 Založenie energetickej komunity

3.1 Zakladajúca dokumentácia právnickej osoby a jej registrácia

Energetická komunita nie je samostatnou právnou formou a preto bude podoba zakladajúceho dokumentu závisieť od rozhodnutia, ktorú právnú formu zakladajúci členovia zvolia. Inými slovami, musí najprv vzniknúť právnická osoba, ktorá chce získať status energetickej komunity. Možno uvažovať napr. o občianskom združení, záujmovom združení právnických osôb alebo inej vhodnej právnej forme.

V závislosti od toho sa rozlišuje proces založenia aj povinná dokumentácia.

Občianske združenie: Registráciu občianskeho združenia navrhuje prípravný výbor (najmenej tri fyzické osoby). Prípravný výbor následne podáva návrh na registráciu občianskeho združenia, ktorého súčasťou sú **stanovy**. Pred registráciou sa odporúča oboznámiť sa s § 6 Zákona o združovaní občanov.¹⁶ Občianske združenie môže byť vhodnou formou pre lokálne iniciatívy a komunity, ktoré chcú spoločne investovať napríklad do obnoviteľných zdrojov a zdieľať vyrobenú energiu.

Záujmové združenie právnických osôb: Členmi takéhoto združenia môžu byť zo zákona len právnické osoby. Na založenie združenia sa vyžaduje písomná **zakladateľská zmluva** uzavretá zakladateľmi alebo schválenie založenia združenia na ustanovujúcej členskej schôdzi. O založení združenia na tejto schôdzi sa spíše zápisnica obsahujúca zoznam zakladajúcich členov združenia s uvedením ich mena (názvu) a bydliska (sídla) a podpisy členov. K zmluve alebo zápisnici o ustanovujúcej členskej schôdzi musia byť priložené **stanovy** a určenie osôb oprávnených konať v mene združenia, ktoré schvália zakladatelia alebo ustanovujúca schôdza.¹⁷

Družstvo: Tento typ právnej formy je vhodný pre skupiny subjektov (fyzických a právnických osôb), ktoré chcú užšie spolupracovať a majú spoločné hospodárske, sociálne alebo kultúrne potreby. V energetike môže byť družstvo efektívne v situáciách, kde sa predpokladá vysoká úroveň zapájania sa členov a ich záujem o dlhodobú udržateľnosť a energetickú nezávislosť. Na založenie družstva sa vyžaduje konanie ustanovujúcej schôdze družstva. Ustanovujúca schôdza družstva určuje zapisované základné imanie, schvaľuje pripravené **stanovy**, volí predstavenstvo a kontrolnú komisiu.¹⁸ Družstvo je povinné organizovať členskú schôdzu v lehotách určených stanovami, najmenej raz za rok (§ 239 Obchodného zákonníka). V prípade, ak sa v príslušnom kalendárnom roku nekonala členská schôdza družstva, súd môže rozhodnúť o zrušení družstva. Medzi povinnosti družstva patrí povinnosť viesť zoznam členov (§ 228 Obchodného zákonníka).

¹⁶ § 6 zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov (ďalej len "**Zákon o združovaní občanov**").

¹⁷ § 20f zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník.

¹⁸ § 224 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník.

- Registrácia občianskeho združenia sa vykonáva na Ministerstve vnútra SR. Návrh na registráciu a vzorové stanovy sú dostupné [tu](#).
- Zápis záujmového združenia právnických osôb sa vykonáva v registri združení vedeného na okresnom úrade v sídle kraja, príslušnom podľa sídla združenia. Návrh na registráciu nájdete [tu](#).
- Zápis družstva sa vykonáva v obchodnom registri príslušného registrovému súdu v sídle družstva. Návrh na zápis nájdete [tu](#).

Za účelom prípravy zakladajúcej dokumentácie odporúčame náležite zvážiť a dôsledne upraviť nasledovné:

- **Názov a sídlo komunity:** Oficiálny názov a adresa, kde bude komunita sídliť.
- **Ciele energetickej komunity:** Zadefinovanie základných cieľov ku ktorým energetická komunita smeruje.
- **Predmet činnosti:** Jasné vymedzenie činností, ktoré bude komunita vykonávať (napr. výroba, distribúcia alebo uskladňovanie elektriny).
- **Členstvo:** Podmienky pre vstup a výstup členov, práva a povinnosti členov.
- **Orgány komunity:** Štruktúra riadiacich orgánov, ich kompetencie a spôsob voľby (napr. valné zhromaždenie, predstavenstvo).
- **Hospodárenie a financovanie:** Pravidlá hospodárenia, rozpočet, rozdeľovanie prípadných ziskov a finančné zdroje komunity.
- **Vlastníctvo energetickej komunity:** Pravidlá nadobúdania zariadení do vlastníctva energetickej komunity a využívania existujúcich zariadení jeho členov.
- **Zánik komunity:** Podmienky a postup pri zániku energetickej komunity.

3.2 Zmluvné vzťahy energetickej komunity

Zakladajúca dokumentácia energetickej komunity bude upravovať vnútornú štruktúru a fungovanie komunity. Avšak, nebude môcť upraviť úplne všetko. Niektoré pravidlá fungovania a prevádzky budú obsiahnuté v samostatných zmluvách. Preto odporúčame dostatočnú pozornosť venovať najmä nasledovným typom zmlúv:

- ▶ **Pracovnoprávne zmluvy:** Energetická komunita môže za účelom svojej prevádzky/spravovania, prípadne iných činností zamestnávať osoby, pre ktoré bude potrebné uzatvoriť pracovné zmluvy.
- ▶ **Zmluvy o prevádzke energetickej komunity:** Prevádzka a spravovanie energetickej komunity predstavuje komplexný servis. Energetická komunita si môže na túto činnosť osloviť aj externý subjekt, akéhosi „správcu“. Zákon o energetike túto funkciu bližšie neupravuje.

Je preto na vlastnom uvážení energetickej komunity, akého správcu si vyberie, aké činnosti mu zverí a akú odmenu za to mu bude poskytovať. Tieto podmienky bude potrebné v zmluve presne špecifikovať.

Takýto správca môže byť zodpovedný napríklad za optimalizáciu energií, dodržiavanie právnych predpisov, plnenie registračných povinností, prípadne iných potrebných činností energetickej komunity.

- **Zmluvy, ktoré upravujú používanie zariadení na výrobu elektriny a iných energetických zariadení.** Energetická komunita môže disponovať vlastnými zariadeniami, využívať zariadenia svojich členov, prípadne aj zariadenia tretích subjektov.

Energetická komunita tak bude uzatvárať:

- ☑ zmluvy súvisiace s **vlastníctvom** zariadení (napr. kúpna zmluva, zmluva o dielo),
- ☑ zmluvy, ktoré budú riešiť **užívanie** zariadení, ktoré nepatria energetickej komunite (pôjde najčastejšie o zmluvy o nájme, v prípade, ak bude užívanie bezodplatné, pôjde o zmluvy o výpožičke) a
- ☑ zmluvy, ktoré riešia starostlivosťou o zariadenia (napr. rôzne servisné zmluvy).

Zmluvy o energetických činnostiach

Energetická komunita bude v závislosti od činností, ktoré sa rozhodne vykonávať, následne vstupovať do viacerých zmluvných vzťahov. Niektoré zmluvy budú pre ňu povinné, iné budú závisieť od jej slobodného rozhodnutia, resp. od toho, aké ďalšie činnosti bude chcieť vykonávať. Môže ísť o:

- ☑ zmluvu o pripojení do distribučnej sústavy,
- ☑ zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny,
- ☑ zmluvu o zdieľaní elektriny,
- ☑ zmluvy o dodávke elektriny,
- ☑ zmluvu o združenej dodávke elektriny,
- ☑ rámcovú distribučnú zmluvu,
- ☑ zmluvu o prevzatí zodpovednosti za odchýlku alebo zmluvu o zúčtovaní odchýlky,
- ☑ zmluvu o poskytovaní údajov.

Zmluvy o pripojení a prístupe do distribučnej sústavy

Pre každé odberné miesto a odovzdávacie miesto energetickej komunity musí byť uzatvorená samostatná **zmluva o pripojení do distribučnej sústavy**. Uzatvára sa s príslušným prevádzkovateľom distribučnej sústavy (miestnej alebo regionálnej). V tejto zmluve sa dohodne rezervácia maximálnej rezervovanej kapacity, s čím môže byť spojená povinnosť úhrady jednorazového pripojovacieho poplatku.

Hlavne pri pripájaní zariadenia na výrobu elektriny alebo zariadenia na uskladňovanie elektriny (batériového úložiska) bude energetická komunita uzatvárať aj **zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny** pre svoje odovzdávacie miesta, ktorá sa tiež uzatvára s príslušným

prevádzkovateľom distribučnej sústavy. Dohodne sa v nej umožnenie fyzickej dodávky elektriny do distribučnej sústavy. S touto zmluvou môže byť spojená aj povinnosť uhrádzať pravidelnú mesačnú platbu za prístup (tzv. G-komponentu) zo strany energetickej komunity.

Zmluvy o zdieľaní elektriny

Energetická komunita môže so svojimi členmi zdieľať vyrobenú elektrinu.

Zdieľaním elektriny sa rozumie poskytovanie elektriny z iného dôvodu, ako je predaj elektriny, t. j. bezodplatne alebo za odplatu, ktorá nie je priamo úmerným protiplnením za poskytnutie elektriny (napr. členský vklad).

Zákon síce neupravuje akúsi „zmluvu o zdieľaní elektriny“, je však nevyhnutné, aby existovala dohoda na zdieľaní elektriny medzi komunitou a členom. Takáto dohoda môže byť súčasťou napr.:

- ☑ osobitnej zmluvy medzi komunitou a členmi,
- ☑ dohody obsiahnutej v zakladateľskom dokumente energetickej komunity.

Zmluvy o dodávkach elektriny zo strany komunity

Energetická komunita sa môže rozhodnúť, že **vyrobenú elektrinu bude predávať**, resp. dodávať. Môže tak robiť na základe **zmluvy o dodávke elektriny**, ktorú uzatvorí s iným dodávateľom elektriny.

Do úvahy prichádza aj to, aby elektrinu dodávala svojim členom, prípadne iným odberateľom. Vyrobená elektrina však nemusí byť dostatočná na pokrytie celej spotreby daného odberateľa. Preto bude energetická komunita častokrát elektrinu do daného odberného miesta dodávať popri inom („klasickom“) dodávateľovi elektriny. Upozorňujeme, že na takúto dodávku bude potrebovať súhlas tohto dodávateľa elektriny, resp. súhlas subjektu, ktorý prevzal zodpovednosť za odchýlku za toto odberné miesto.

Energetická komunita sa tiež môže rozhodnúť, že bude chcieť vystupovať ako „klasický dodávateľ elektriny“ a teda byť jediným dodávateľom elektriny pre svojich členov.

V takomto prípade jej pravdepodobne nebude stačiť len elektrina, ktorú si vyrobí ale časť elektriny si bude nakupovať od tretej strany, napr. od iného dodávateľa elektriny. Aj tento nákup sa najčastejšie uskutoční veľkoobchodnou zmluvou.

Po získaní dostatočného množstva elektriny môže následne energetická komunita so svojimi členmi uzatvoriť **zmluvu o združenej dodávke elektriny**. Touto zmluvou sa energetická komunita nezaviaže len dodávať samotnú komoditu, ale zároveň aj zabezpečiť jej distribúciu (vrátane súvisiacich služieb) a prevezme zodpovednosť za odchýlku daného odberného miesta.

Pre zabezpečenie distribúcie zároveň energetická komunita uzatvorí **rámcovú distribučnú zmluvu** s príslušným prevádzkovateľom distribučnej sústavy.

Energetická komunita si tiež bude musieť zmluvne vyriešiť otázku **zodpovednosti za odchýlku**, ktorá pri dodávke elektriny vzniká. Svoju zodpovednosť za odchýlku môže preniesť na iného účastníka trhu s elektrinou (napr. dodávateľa elektriny), a to na základe zmluvy o prenesení

zodpovednosti za odchýlku. Pokiaľ tak neurobí, je povinná uzatvoriť so zúčtovateľom odchýlok (OKTE) zmluvu o zúčtovaní odchýlky.

Pri činnostiach energetickej komunity nemožno zabudnúť ani na **zmluvu o poskytovaní údajov**, ktorá sa uzatvára s OKTE a tiež na zmluvu o vyhodnotení zdieľania elektriny, ktorá sa taktiež uzatvára s OKTE. Energetická komunita sa ňou zaviaže poskytovať OKTE údaje potrebné na výkon činnosti organizátora krátkodobého trhu s elektrinou v rozsahu a termínoch podľa Pravidiel trhu pre elektrinu a prevádzkového poriadku OKTE.

Je na zvážení každej energetickej komunity, akého správcu si vyberie. Takýto správca môže byť zodpovedný napríklad za optimalizáciu energií, dodržiavanie právnych predpisov, plnenie registračných povinností, prípadne iných potrebných činností energetickej komunity.

V rámci zdieľania elektriny medzi členmi môže energetická komunita namiesto priameho zdieľania využiť aj služby organizátora zdieľania – ide o samostatný subjekt zavedený novelou zákona o energetike účinnou od 1.1.2026, ktorý preberá časť procesných, prevádzkových a technických úloh spojených so zdieľaním elektriny (napr. nastavenie a správu alokácie zdieľanej elektriny medzi jednotlivými odbernými miestami, zúčtovanie zdieľania elektriny medzi účastníkmi zdieľania, komunikáciu s OKTE).

3.3 Registračné povinnosti

Registrácia na ÚRSO

Po vzniku (zápise) subjektu do príslušného registra (v závislosti od zvolenej právnej formy) je možné sa uchádzať o to, aby **právnická osoba získala štatút energetickej komunity**. Na to je potrebné získať **osvedčenie o vzniku energetickej komunity**. Žiadosť o vydanie osvedčenia sa podáva na ÚRSO.

Je dôležité, aby žiadosť preukázala splnenie podmienok uvedených podľa § 11a Zákona o energetike. Odsek 1 tohto ustanovenia upravuje podmienky pre energetické spoločenstvo, odsek 2 zase pre KOZE.

Pri registrácii je potrebné preukázať, že (i) pôjde o vykonávanie činností, ktorých účelom nie je primárne dosahovanie zisku (rozdeliť je možné maximálne 50 % medzi členov), (ii) členstvo je možnú ukončiť na základe slobodného rozhodnutia člena, (iii) cieľom je dosahovanie environmentálnych, hospodárskych alebo sociálnych komunitných prínosov, atď.

ÚRSO následne preskúma podanú žiadosť a vydá osvedčenie do 30 dní. Ak žiadateľ nesplní podmienky na vydanie osvedčenia, ÚRSO rozhodnutím žiadosť o vydanie osvedčenia zamietne.

Vydané osvedčenie o vzniku energetickej komunity bude obsahovať:

- ☑ označenie ÚRSO,
- ☑ názov alebo obchodné meno ES alebo KOZE,
- ☑ adresu sídla a identifikačné číslo organizácie ES alebo KOZE,
- ☑ vyhlásenie o tom, že žiadateľ je ES alebo KOZE podľa Zákona o energetike,

- ☑ dátum vydania osvedčenia,
- ☑ podpis s uvedením mena, priezviska a funkcie oprávnenej osoby a odtlačok úradnej pečiatky.

V prípade, ak energetická komunita prestane spĺňať podmienky podľa § 11a Zákona o energetike, alebo vykonáva činnosť v rozpore s účelom, na ktoré bola založená, a v lehote určenej ÚRSO nevykonala nápravu, **ÚRSO má právomoc zrušiť energetickú komunitu**. Rovnako sa energetická komunita zruší, ak osvedčenie o vzniku bolo vydané na základe nepravdivých informácií.

Daňová registrácia

V závislosti od konkrétnych činností a príjmov bude potrebná registrácia energetickej komunity vo vzťahu k daňovým povinnostiam.

Pracovnoprávne vzťahy

Ak bude mať energetická komunita zamestnancov, nemožno zabudnúť na registračné povinnosti napr. voči sociálnej poisťovni, zdravotnej poisťovni, úradu práce alebo daňovému úradu.

Registrácia energetickej komunity v EDC

Energetické dátové centrum (EDC), prevádzkované OKTE, je centrálna platforma pre výmenu dát medzi účastníkmi trhu. Funguje ako prostriedok na agregáciu a vyhodnocovanie flexibility, zdieľanie elektriny a registráciu zariadení na uskladnenie elektriny. Registrácia cez EDC bude potrebná v prípade, že komunita bude vykonávať agregáciu a vyhodnocovať flexibilitu, zdieľať elektrinu, prípadne registrovať zariadenie na uskladnenie elektriny z dôvodu oslobodenia poplatkov za tarifu za prevádzkovanie systému a tarifu za systémové služby.

Registrácia sa začína vytvorením používateľského účtu na portáli EDC. Prostredníctvom tohto účtu potom energetická komunita vykonáva všetky ďalšie úkony voči OKTE – od overovania odberných a odovzdávacích miest cez uzatváranie zmlúv až po samotnú správu skupiny zdieľania. Ak komunita nechce jednotlivé úkony riešiť sama za každého člena, môže na zastupovanie voči OKTE splnomocniť zvolenú osobu, spravidla správcu skupiny zdieľania alebo štatutára spoločenstva.

Overenie odberných a odovzdávacích miest. Ešte pred vytvorením skupiny zdieľania je potrebné overiť, či do nej jednotlivé miesta možno zaradiť. Podmienkou je, aby boli vybavené priebehovým meraním (IMS – inteligentný merací systém) a aby v rovnakom čase neboli zaradené do inej skupiny zdieľania. Na overenie slúži priamo v EDC funkcia „Kontrola OOM podľa EIC“, ktorá umožňuje aj export výsledkov s detailnými informáciami z kontroly. Potrebné EIC identifikátory odberných a odovzdávacích miest nájdú členovia komunity na faktúre za dodávku elektriny. Ak niektoré miesto nemá IMS elektromer, o výmenu meradla je potrebné požiadať príslušného prevádzkovateľa distribučnej sústavy.

Zmluvy uzatvárané prostredníctvom EDC. Zmluva o poskytovaní údajov, spomenutá vyššie v časti 3.2, sa uzatvára práve cez EDC, a to pre činnosti výrobcu a aktívny odberateľ; odovzdávacie miesto môže byť zaradené do zdieľania elektriny až po jej uzatvorení. Rozsah dokladov, ktoré je k nej potrebné priložiť, závisí od inštalovaného výkonu výrobného zariadenia – pri zariadeniach do

11 kW postačuje čestné vyhlásenie, pri zariadeniach nad 11 kW do 1 MW sa dokladá potvrdenie ÚRSO o výrobe elektriny v lokálnom zdroji a potvrdenie o splnení oznamovacej povinnosti, a od 1 MW vrátane povolenie ÚRSO na podnikanie v energetike. Subjekt, ktorý bude vystupovať ako správca skupiny zdieľania, uzatvára s OKTE navyše Zmluvu o vyhodnotení zdieľania elektriny.

Vytvorenie skupiny zdieľania. Skupinu zdieľania zakladá jej správca v EDC na základe spoločného súhlasu všetkých zapojených členov, teda vlastníkov odberných aj odovzdávacích miest, ktorý sa do systému vkladá ako podpísaný sken. Do skupiny sa následne priradia jednotlivé odberné a odovzdávacie miesta a pre každú iteráciu sa zvolí metóda zdieľania – statická, prioritná alebo dynamická – spolu s príslušnými parametrami. Zdieľanie EDC vyhodnocuje samostatne za každú štvrtinu, preto je pre efektívne fungovanie skupiny určujúca miera súdobosti výroby a spotreby jej členov; profily spotreby a výroby jednotlivých miest je vhodné posúdiť ešte pred zostavením skupiny.

Kľúčové funkcie EDC

3.4 Možnosti financovania energetickej komunity

Najčastejšie zdroje financovania:

Financovanie z vlastných zdrojov členov

Energetická komunita môže pokryť náklady spojené s inštaláciou a prevádzkou výrobných a podporných zariadení prostredníctvom vlastných finančných zdrojov členov energetickej komunity.

Bankový úver

Na pokrytie nákladov na inštaláciu a prevádzku zariadení potrebných na efektívne fungovanie energetických komunit je možné využiť tzv. zelené bankové úvery. Ide o špecifický nástroj financovania, ktorý niektoré banky ponúkajú na podporu projektov v oblasti udržateľnosti a ochrane životného prostredia, pričom obnoviteľné zdroje a nástroje na úspory energie predstavujú jeden z hlavných oprávnených nákladov.

Zelené úvery spravidla sprevádzajú výhodnejšie podmienky financovania, vrátane nižších úrokov a flexibilných podmienok splácania úverov. Z kategórie zelených úverov môžu byť pre energetické komunity najzaujímavejšie zelené spotrebiteľské úvery, ktoré je možné využiť priamo na nákup produktov a služieb – v tomto prípade ide teda napríklad o zaobstaranie technológií OZE a podporných technológií a ich inštaláciu.

Dotačné schémy

V súčasnosti na Slovensku neexistuje grantová schéma určená výlučne na podporu zakladania energetických komunit.

KOZE sú jedným z cieľových skupín v rámci vybraných opatrení cieľa politiky 2 Programu Slovensko. Podpora sa zameriava predovšetkým na zvýšenie využívania OZE, v rámci ktorej je oprávneným výdavkom tiež zvýšenie inštalovanej kapacity zariadení na uskladnenie energie a zavádzanie systémov merania a riadenia. Nejde však o podporu špecificky určenú iba pre KOZE a vo vybraných vyhlásených výzvach a projektoch im budú konkurovať aj iné oprávnené subjekty.¹⁹

V rámci opatrenia 2.2.1 SIEA realizuje pilotný národný projekt **Zelená podnikom**. Tento projekt poskytuje mikro, malým a stredným podnikom podporu v zjednodušenej podobe formou poukážky na preplatenie (časti) investícií vynaložených na inštaláciu zariadení OZE. Východiskom pre túto podporu je energetický audit, v rámci ktorého bude navrhnuté zariadenie už so zohľadnením potenciálu úsporných opatrení v podniku. Celková alokácia finančných prostriedkov určených na poukážky je 66,5 mil. EUR. Podporovanými zariadeniami sú tepelné čerpadlá, slnečné kolektory, fotovoltické panely a veterné turbíny. Jednému žiadateľovi bude môcť byť poskytnutá poukážka do výšky maximálne 50.000,00 EUR s maximálnou intenzitou pomoci 40 % z celkových oprávnených výdavkov. Za predpokladu splnenia bonifikačných kritérií môže stúpnúť intenzita až na 45 % z celkových oprávnených výdavkov.²⁰

Ďalšou aktivitou z Programu Slovensko bola dopytovo orientovaná výzva z opatrenia 2.2.1 a 2.1.1 na predkladanie žiadostí o NFP s celkovou alokáciou 66,8 mil. EUR, v rámci ktorej sa o podporu môžu uchádzať aj energetické spoločenstvá a komunity, ako subjekty vykonávajúce hospodársku činnosť. Výzva bola zameraná

¹⁹ Eurofondy.gov.sk, [Program Slovensko 2021-2027](#), december 2021.

²⁰ SIEA, [Prostredníctvom nového národného projektu SIEA Zelená podnikom bude možné získať príspevok na energetický audit a využívanie OZE](#).

na energetickú efektívnosť v podnikoch a inštaláciu zariadení na využívanie OZE, pričom aktivity bolo možné aj kombinovať v rámci jedného projektu.

V oblasti podpory energetických spoločenstiev a komún vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov je Slovenská inovačná a energetická agentúra určená Ministerstvom hospodárstva SR za kontaktné miesto pre usmernenie administratívneho postupu podľa § 13b zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysokoúčinnnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V zmysle uvedeného zákona, kontaktné miesto poskytuje informácie ohľadom založenia, prevádzky a rozvoja občianskych energetických spoločenstiev a komún vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov energie.

Financovanie pomocou crowdfundingu

Crowdfunding je spôsob financovania, ktorý na Slovensku v prípade energetických komún nie je bežný, no v zahraničí ide o pomerne úspešný spôsob financovania. Prvým krokom je identifikácia konkrétneho projektu, ktorý komunita chce realizovať. Komunita by si mala vybrať vhodnú crowdfundingovú platformu, ktorá sa špecializuje na zelené a udržateľné projekty. Následne je potrebné vytvoriť atraktívnu kampaň, ktorá zahŕňa opis projektu, finančný cieľ a plán využitia vyzbieraných prostriedkov. Kampaň by mala byť vizuálne príťažlivá, aby priblížila projekt potenciálnym investorom. Dôležitým motivátorom sú odmeny pre podporovateľov, ako zľavy na elektrinu alebo záruky pôvodu. Ak sa podarí dosiahnuť finančný cieľ, komunita môže začať s realizáciou projektu a dodržiavať plán, pričom transparentne informuje podporovateľov o pokroku. Crowdfunding tak môže nielen získať finančné prostriedky, ale aj zvýšiť povedomie o energetických projektoch a zapojiť širšiu verejnosť do tvorby udržateľnej energie.

4 Projekcia a inštalácia OZE v rámci energetickej komunity

Na začiatku vzniká vízia a zámer komunity za účelom zistenia, ako je na to daná komunita pripravená – t. j. jednotliví členovia a samotné odberné miesto, kde bude lokálny zdroj nainštalovaný. Zákonná povinnosť je, aby sa nepresiahla maximálna rezervovaná kapacity (MRK) odberného miesta, čo môže byť problém v prípade bytových domov.

V rámci úvodu do problematiky je dôležitým krokom analýza dát spotreby a vykonanie **energetického auditu**, ktorý je aj podmienkou pre potenciálne využitie dotácie. Ide o analýzu dát a spotreby, optimalizácia spotreby, návrh projektu vrátane efektívnosti a návratnosti, ako veľký zdroj je potrebný, preverenie rezervnej kapacity a iné. Energetický audit slúži aj pre zjednotenie smeru samotnej komunity.

V tomto kroku sa tiež zanalyzuje dostupná plocha pre umiestnenie FV zdroja – či pôjde o jedno miesto alebo viac miest, aké tienenie bude vplývať na výrobu a iné obmedzenia. Technicko-ekonomická analýza zodpovie aj ako optimálne dimenzovať výkon zdroja, kde nájsť zodpovedajúcu spotrebu, či je vhodné doplniť aj akumuláciu batériu a podobne. Predbežne sa vypočíta, koľko by zariadenie mohlo ročne alebo mesačne vyrábať elektriny, koľko by sa spotrebovalo a akým spôsobom to bude mať ekonomický a energetický prínos.

Na základe uvedených informácií je možné realizovať informované investičné rozhodnutie, a to najmä s ohľadom na predpokladané investičné náklady, možné spôsoby financovania projektu či v zmysle identifikácie potenciálnych partnerov na vybudovania zariadenia.

Pri zdieľaní elektriny je zároveň dôležité vopred vykonať analýzu súdobosti výroby a odberu, teda do akej miery si vyrobená elektrina a spotreba jednotlivých členov v čase zodpovedajú. Táto analýza spolu s vyhodnotením návratnosti investície umožní optimálne nastaviť inštalovaný výkon fotovoltickej elektrárne (FVE), prípadne aj kapacitu batériového úložiska (BESS), tak aby zdieľanie elektriny prinášalo členom čo najväčší úžitok. Na tento účel je možné využiť napríklad simulačný nástroj Enesim ([enesim.app](#)), ktorý dokáže na základe reálnych spotrebných dát vyhodnotiť potenciál zdieľania elektriny a navrhnúť optimálne dimenzovanie zdroja aj úložiska ešte pred samotnou investíciou.

Pokiaľ ide o mestá, obce a VÚC, tie môžu začať s prípravou energetických komunit už v tomto bode. Dôležitým odrazovým mostíkom je analýza potenciálu miestnych obnoviteľných zdrojov, s čím môžu mestám pomôcť konzultačné spoločnosti.

K efektívnemu využitiu potenciálu vie prispieť vopred pripravený akčný plán s konkrétnymi krokmi, ktoré povedú k realizácii projektov. Netreba zabudnúť na priebežnú komunikáciu s verejnosťou. Účasť miestnych obyvateľov na rozhodovaní v rámci miest, obcí a VÚC zvýši dôveru v komunitnú

energetiku. Obce zároveň môžu prepojiť majiteľov striech s dodávateľmi technológií a tak otvoriť priestor pre prenájom striech.

**Bytové domy
majú z hľadiska
inštalácie
fotovoltaiky
množstvo výhod:**

- potenciál pre komunitné zdieľanie, ktoré optimalizuje využívanie vyrobenej energie a minimalizuje prietoky do distribučnej siete. Z dlhodobého hľadiska je totiž najvýhodnejšie maximum vyrobenej elektriny aj spotrebovať
- efektívnejšia optimalizácia výroby a spotreby znamená i väčšie úspory pre jednotlivých vlastníkov bytov
- požívať práva, ktoré jej priznáva zákon
- najvýhodnejšie je spotrebovať elektrinu v mieste výroby

4.1 Návrh zdroja OZE

Existuje mnoho realizátorov inštalácie fotovoltaických panelov, avšak v tomto kroku je dôležité vybrať si firmu so skúsenosťami a oprávneniami. Na základe energetického auditu a optimalizácie sa navrhuje systém, typ inštalácie, spôsob prevedenia samotnej inštalácie, ak treba tak stavebné povolenie, statický posudok, pamiatková ochrana, vlastnícky vzťah k objektu a iné potrebné náležitosti.

Domácnosti môžu buď využívať samostatne fotovoltaiku výlučne na pokrytie elektrickej spotreby v čase výroby, alebo ďalšie podporné technológie, ktoré prispievajú k flexibilitě využitia vyrobenej elektriny. Medzi najčastejšie technické varianty FVE tak patrí:

- ✓ **On-grid systém**, v ktorom sa využíva výlučne fotovoltaika bez ďalších podporných technológií.
- ✓ **Hybridný systém**, kde fotovoltaiku dopĺňajú ďalšie technológie využívajúce vyrobenú elektrinu. Medzi hybridné systémy radíme napríklad spojenie fotovoltaiky s batériovým úložiskom, nabíjacou stanicou pre elektromobily, ale aj s vykurovacími systémami využívajúcimi elektrinu.

Pri kombinácii fotovoltaiky s inými technológiami treba zvážiť:

- ✓ či dáva dané riešenie technický zmysel (napríklad či bude kapacita batériového úložiska s ohľadom na množstvo odberateľov v energetickej komunite efektívne využitá),
- ✓ aké sú potreby a profily spotreby členov energetickej komunity? Majú elektro autá, prípadne ich plánujú kúpiť?

Väčšina inštalácií v energetických komunitách budú zriadené ako lokálne zdroje podľa § 4b zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore OZE. V prípade zdroja s výkonom do 10,8 kW je možné využiť legislatívu pre malý zdroj podľa § 4a zákona. Prevádzka lokálneho zdroja nie je podnikaním v energetike, avšak je potrebné plniť niektoré legislatívne povinnosti, ako sú registrácia na ÚRSO a na finančnej správe kvôli spotrebnej dani, poskytovať údaje o výrobe a spotrebe raz ročne na ÚRSO, poskytovať údaje o predpokladanej výrobe v nasledujúcom období raz ročne na MH SR.

4.2 Technická realizácia OZE

Táto fáza zahŕňa stavebné a konštrukčné úpravy, technické parametre, zriadenie protipožiarnej ochrany, úprava rozvodov a iné potrebné zmeny. Zdieľanie na úrovni ulice v rámci niekoľkých domov si nevyžaduje tak komplexnú technickú realizáciu ako napríklad zdieľanie na úrovni obce či VÚC.

Technická realizácia je zákonný predpoklad na to, aby bolo zdieľanie energie možné, pričom rozlišujeme technickú realizáciu:

- ✓ **pred výstavbou**, v rámci ktorej treba posúdiť či je strecha vhodná a dostatočne staticky únosná. Ak je už vybraný realizátor, v ďalšom kroku sa vypracuje realizačná projektová dokumentácia, vrátane projektu ASDR – diaľkové riadenie, ak má zdroj viac ako 100 kW.
- ✓ **počas výstavby**, v rámci ktorej ide o dodávku, montáž a následne funkčné skúšky spolu s kompletnou výstupnou dokumentáciou.
- ✓ **po skončení výstavby**, ktorá zahŕňa udržiavanie FVE. V tomto kroku ide o uzavretie dohody o údržbe a potrebnom servisovaní.

Je potrebné, aby realizátor spĺňal základné kritériá, akými sú skúsenosti a preukázateľné referencie, potrebné doklady a osvedčenia - preukázateľné oprávnenia, jednak z obchodného registra ako aj konkrétnych ľudí, ktorí budú pracovať ako stavbyvedúci a revízny technik, ktorý inštaláciu garantuje. Firma by mala mať dostatočnú technickú a finančnú kapacitu, plniť si všetky zákonné povinnosti, vedieť poskytnúť realizáciu na kľúč, a ideálne poskytnúť aj garancie za výkon diela.

Kódex
inštalatéra
FVE:

V tejto veci vypracovala SAPI Kódex inštalatéra FVE ([tu](#)) s 20 bodmi ako by mal inštalatér pristupovať k zákazníkovi, vrátane technických a obchodných pravidiel, prístupu k zákazníkovi a čo všetko je potrebné dodržať. Cieľ kódexu je ochrana zákazníka. Kódex je dostupný na tomto [linku](#).

Zároveň má SAPI vytvorený vnútorný certifikačný systém s názvom Odporúčani realizátori FVE. Každý realizátor po splnení kritérií a dodržiavaní Kódexu získa dané logo.

4.3 Legalizácia a uvedenie do prevádzky

Pred realizáciou zdroja je potrebné určiť, v akom režime bude fungovať. Od zvoleného režimu závisia technické podmienky pripojenia aj zmluvné a registračné povinnosti výrobcu. Zdroj môže fungovať:

- ✓ **bez dodávky** elektriny do distribučnej sústavy, keď sa vyrobená elektrina spotrebuje priamo v odbernom mieste a technické riešenie zabráni pretokom do sústavy, alebo

- ☑ **s dodávkou** elektriny do distribučnej sústavy, keď sa nespotrebované prebytky predávajú, prípadne zdieľajú s členmi energetickej komunity.

Aj zdroj prevádzkovaný bez povolenej dodávky do sústavy musí spĺňať podmienky príslušného prevádzkovateľa distribučnej sústavy (PDS). Zdroj preto nemožno pripojiť ani uviesť do prevádzky bez predchádzajúceho súhlasu PDS.

Pripojenie zdroja do distribučnej sústavy

Konkrétny postup závisí od typu a výkonu zariadenia. Zákon rozlišuje malé zdroje, lokálne zdroje a ostatné, spravidla komerčné zdroje. Energetické komunity budú najčastejšie využívať malý alebo lokálny zdroj.

Pri lokálnom zdroji sa elektrina vyrába predovšetkým na vlastnú spotrebu v odbernom mieste, ku ktorému je zdroj pripojený. Jeho výkon nesmie prekročiť maximálnu rezervovanú kapacitu odberného miesta. Proces pripojenia spravidla zahŕňa:

- ☑ žiadosť o stanovisko k rezervovanej kapacite,
- ☑ uzatvorenie zmluvy o pripojení,
- ☑ vypracovanie a schválenie projektovej dokumentácie,
- ☑ realizáciu zdroja a splnenie technických podmienok PDS,
- ☑ predloženie revíznej správy a ďalších požadovaných dokladov,
- ☑ funkčnú skúšku a úpravu merania,
- ☑ oznámenie o uvedení lokálneho zdroja do prevádzky.

Pri zdrojoch s výkonom 100 kW a viac PDS vyžaduje aj automatizovaný systém dispečerského riadenia (ASDR), ktorého funkčnosť sa overuje pred uvedením zariadenia do prevádzky.

Ak bude zdroj dodávať elektrinu do sústavy, výrobca musí mať zabezpečený prístup do distribučnej sústavy, prevzatie zodpovednosti za odchýlku a zmluvu o výkupe alebo dodávke elektriny. Zároveň musí splniť príslušné registračné a oznamovacie povinnosti voči OKTE a ÚRSO. Ak sa elektrina využije na zdieľanie, odberné a odovzdávacie miesta sa následne registrujú v skupine zdieľania prostredníctvom Energetického dátového centra OKTE.

Povoľovanie lokálneho zdroja

Spôsob povoľovania lokálneho zdroja sa určuje najmä podľa jeho celkového inštalovaného výkonu, spôsobu osadenia a rozsahu súvisiacich stavebných prác. Vo všeobecnosti nový stavebný zákon rozlišuje tri základné režimy podľa nasledovných kritérií (aktualizované podľa zákona č. 25/2025 Z. z.):

BEZ OHLÁSENIA	OHLÁSENIE	STAVEBNÝ ZÁMER
do 50 kW vrátane	nad 50 do 100 kW	nad 100 kW
✓ Ako postupovať		
1. Určíte výkon	Celkový inštalovaný výkon zdroja* sa posudzuje za celé zariadenie.	
2. Posúďte osadenie lokálneho zdroja, či platí základný režim**	Strecha alebo fasáda: overte, či ide o zariadenie integrované do budovy a či montáž zasahuje do strešného, obvodového alebo nosného systému. Pozemok: posúďte kotvenie, odstup od hranice pozemku, súlad s územným plánom a iné.	
3. Zvoľte povoľovací režim	Do 50 kW spravidla bez ohlásenia; nad 50 do 100 kW ohlásenie; nad 100 kW spravidla rozhodnutie o stavebnom zámere. V prípade pochybností o naplnení výnimky zo základného režimu* odporúčame komunikovať postup s projektantom a stavebným úradom.	
4. Získajte podklady	Podľa povoľovacieho režimu prípravte projekt na ohlásenie alebo stavebný zámer a vyžiadaťte relevantné záväzné stanoviská a vyjadrenia.	
5. Realizujte a užívajte	Pri ohlásení ako aj stavebnom zámere možno začať výstavbu až po overení projektu stavby. Kolaudácia sa pri ohlasovaných stavbách spravidla nevyžaduje; pri stavbe povoľovanej rozhodnutím o stavebnom zámere sa vyžaduje kolaudácia pred jej uvedením do trvalého užívania.	
**Čo môže základný režim zmeniť Ohlásenie môže byť potrebné aj pri zariadení do 50 kW, najmä ak sa práce vykonávajú menej ako 2 m od hranice pozemku, zasahujú do nosnej konštrukcie alebo môžu ovplyvniť požiaru bezpečnosť či stabilitu, prípadne ide o kultúrnu pamiatku, pamiatkové alebo chránené územie a iné. Režim povoľovania podľa stavebného zákona zároveň nenahrádza zmluvu a technické podmienky pripojenia do distribučnej sústavy.	*Celkový inštalovaný výkon zdroja Celkovým inštalovaným výkonom sa rozumie celkový inštalovaný elektrický výkon zariadenia výrobcu elektriny, ktorým je štitkový údaj zariadenia uvedený výrobcou zariadenia na výrobu elektriny; pri zariadení výrobcu elektriny využívajúceho ako zdroj slnečnú energiu je celkovým inštalovaným výkonom zariadenia výrobcu elektriny súčet menovitých výkonov meničov na strane striedavého napätia. Poznámka: Staršie usmernenie ministerstva z roku 2011 bolo vydané k predchádzajúcemu stavebnému zákonu. Od 1. apríla 2025 treba vychádzať priamo zo zákona č. 25/2025 Z. z.	

4.4 Údržba a prevádzka energetických zariadení

Pravidelná údržba a prevádzka energetických zariadení je kľúčová pre spoľahlivé zabezpečovanie energetických činností.

Je na energetickej komunite ako sa rozhodne údržbu svojich zariadení zabezpečovať či samostatne, alebo prostredníctvom tretieho subjektu napr. na základe servisnej zmluvy.

V prípade, že zariadenia energetickej komunity nebudú v jej vlastníctve, odporúčame nastaviť si jasné podmienky údržby zariadení v príslušných zmluvách v závislosti od toho, o aký zmluvný vzťah pôjde (napr. v zmluve o nájme alebo zmluve o výpožičke).

Pravidelné kontroly, údržba a modernizácia zariadení, ako aj riešenie havarijných situácií sú pre životaschopnosť a plynulú prevádzku energetickej komunity kľúčové.

5 Zdieľanie energie v energetickej komunite

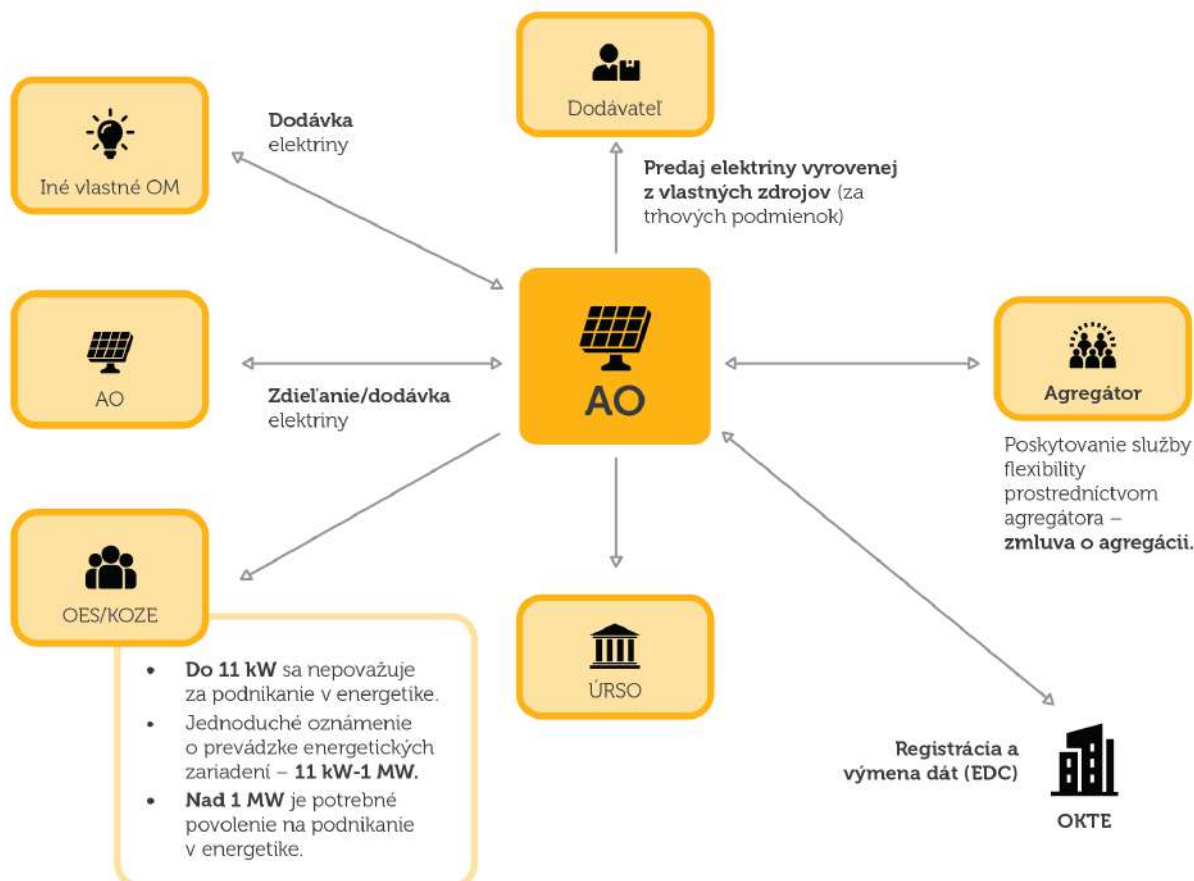
Vo všeobecnosti poznáme dva modely zdieľania elektriny – medzi aktívnymi odberateľmi a v rámci energetickej komunity. Táto príručka sa primárne venuje druhému zo spomenutých modelov, teda zdieľaniu na úrovni energetických komunit.

MODEL 1: Aktívny odberateľ

Aktívnym odberateľom je koncový odberateľ elektriny, ktorý spotrebúva alebo uskladňuje elektrinu vyrobenú vo svojom zariadení na výrobu elektriny alebo elektrinu, ktorá mu bola zdieľaná a vyrobená či uskladnená v priestoroch, ktoré nie sú jeho vlastné, ktorý zdieľa vlastnú vyrobenú elektrinu zo svojho zariadenia na výrobu elektriny alebo uskladnenú vo svojom zariadení na uskladňovanie elektriny, dodáva vlastnú vyrobenú elektrinu, alebo poskytuje flexibilitu, ak tieto činnosti nie sú jeho hlavnou podnikateľskou činnosťou.

Odberateľ, ktorý je podnikateľom a vykonáva aspoň jednu z uvedených činností, sa za aktívneho odberateľa považuje len vtedy, ak jeho príjmy z týchto činností za posledné účtovné obdobie nepresahujú 20 % zo súčtu príjmov z ostatných podnikateľských činností za rovnaké obdobie.

Zhrnutie vzťahov aktívneho odberateľa voči ostatným subjektom

Zdieľanie elektriny medzi vlastnými odbernými miestami môže prebiehať aj v rámci firmy, napríklad medzi kanceláriou, výrobnou halou, nabíjacími stanicami či inými budovami. V tomto prípade ide tiež o elektrinu z vlastnej výroby. Zvýšenú spotrebu v jednej lokalite môže pokryť prebytok elektriny z inej lokality. Rovnaký princíp zdieľania môžu využívať aj odberné miesta rôznych firiem navzájom.

Model 1 nie je energetická komunita a zdieľanie zostáva na úrovni aktívneho odberateľa.

MODEL 2: Energetická komunita

Tento model hovorí o odberateľoch, ktorí vytvoria komunitu za účelom pokrytia svojej energetickej spotreby. Aby tak mohli odberatelia spraviť v súlade so zákonom, majú možnosť založiť **ES alebo KOZE**, a tak profitovať z energie, ktorú si sami pre seba vyrobia. V prípade ak nejaký člen výrobné zariadenie už vlastní - najčastejšie ide o fotovoltické panely - a vie pokryť spotrebu viacerých členov, prebytočnú energiu môže zdieľať s ostatnými odberateľmi.

Zdieľanie prebieha v skupine zdieľania, do ktorej môžu byť zaradené OOM naprieč elektrizačnou sústavou, avšak musia mať zabezpečené priebehové meranie, nesmú byť zaradené do povinného výkupu a nesmú byť zaradené do inej skupiny zdieľania.

Čo je potrebné spraviť v OKTE EDC ak chcem zdieľať elektrinu?

V prvom rade je potrebné založiť si účet aktívneho odberateľa alebo energetickej komunity v OKTE EDC ako účastníka trhu.

Ďalším krokom je založenie skupiny zdieľania, kde sa určuje aj metóda zdieľania, t. j. nastavenie kľúča pre rozpočítavanie prebytkov. Na Slovensku máme tri metódy zdieľania, ktoré je možno rôzne kombinovať podľa potrieb členov energetickej komunity:

- ☑ **statická,**
- ☑ **dynamická,**
- ☑ **prioritná.**

Statická metóda – zdieľaná elektrina sa prideluje odberným miestam podľa dopredu definovaných percentuálnych podielov. Maximálne však do výšky spotreby v danom odbernom mieste. Metóda je vhodná pri spoločnej investícii do energetických zariadení v rámci energetických spoločenstiev a KOZE, alebo pri zdieľaní v rámci bytových domov. Nevýhodou v prípade statickej metódy môže byť neoptimálne prerozdelenie dostupnej elektriny a vytváranie nevyužitých prebytkov.

Dynamická metóda – zdieľaná elektrina sa prideluje odberným miestam proporčne podľa aktuálnej veľkosti spotreby. Metóda je vhodná pri zdieľaní do vlastných odberných miest.

Prioritná metóda – zdieľaná elektrina sa odberným miestam prideluje postupne podľa dopredu stanovenej priority. Metóda je vhodná pri zdieľaní do kombinácie vlastných a cudzích odberných miest. Umožňuje pokryť prioritne vlastnú spotrebu a až následne zo zvyšku cudziu spotrebu.

Kombinovanie metód – umožňuje viackrokové uplatnenie jednej z metód alebo postupné uplatnenie viacerých metód. Do ďalšieho kroku vstupuje množstvo elektriny neprerozdelené v predchádzajúcom kroku. Technické obmedzenie na počet iterácií je deväť. Príkladom môže byť použitie statickej metódy v prvom kroku, ktorá kopíruje investičné podiely členov energetickej komunity a v druhom kroku použitie dynamickej metódy, ktorá medzi členov prerozdeli zostatkovú elektrinu. Kombinovanie statickej metódy v prvom kroku a dynamickej metódy v druhom kroku býva často odporúčaným modelom v prípade prerozdelenia elektriny v bytových domoch.

Zdieľanie elektriny sa vyhodnocuje v 15-minútovej perióde, to je aj dôvod, prečo sa vyžaduje inštalácia priebehového merania.

Množstvo zdieľanej elektriny vyhodnotené v EDC jednou z vyššie uvedených metód poskytuje OKTE dodávateľom elektriny, ktorí toto množstvo odpočítajú od nameraného množstva odobranej elektriny na príslušnom odbernom mieste vo fakturačnej položke, ktorá zodpovedá dodávke elektriny. Ostatné distribučné a systémové poplatky zostávajú aj pri zdieľaní elektriny bez korekcie.

Aby energetická komunita mohla efektívne fungovať a dosahovať stanovené ciele, bude musieť vykonávať viaceré prevádzkové činnosti. Tieto činnosti je možné zabezpečiť členmi energetickej komunity, zazmluvneným zamestnancom energetickej komunity, alebo tretími subjektami.

Organizátor zdieľania

Aktívny odberateľ alebo energetické spoločenstvo môže zdieľať elektrinu priamo, alebo prostredníctvom organizátora zdieľania (§ 35b Zákona o energetike²¹) – samostatného subjektu, ktorý môže prevziať administratívne, technické aj prevádzkové zabezpečenie zdieľania.

Na základe zmluvy môže organizátor zdieľania zabezpečovať najmä administráciu a zúčtovanie zdieľania elektriny, inštaláciu či prevádzku výrobného alebo uskladňovacieho zariadenia, poradenstvo pri riadení flexibility, informovanie prevádzkovateľa sústavy a dodávateľa o registrácii v skupine zdieľania a údržbu zariadení (ak je na to odborne spôsobilý).

Zákon ho zároveň zaväzuje chrániť aktívneho odberateľa – pred uzavretím zmluvy musí zrozumiteľne informovať o jej hlavných podmienkach, počas trvania zmluvy vystavovať vyúčtovanie a vybavovať reklamácie, ponúkať služby nediskriminačne a zverejňovať ich podmienky. Zmluvná pokuta za nedodržanie záväzku zdieľať cez neho je pri domácnostiach neplatná, zmenu ceny či podmienok musí oznámiť aspoň 30 dní vopred s poučením o práve na výpoveď, a odberateľ má právo aj na nediskriminačný spôsob platby.

Podmienkou zdieľania je registrácia odberného/odovzdávacieho miesta do skupiny zdieľania u OKTE prostredníctvom správcu skupiny (ktorým môže, ale nemusí byť organizátor zdieľania) –

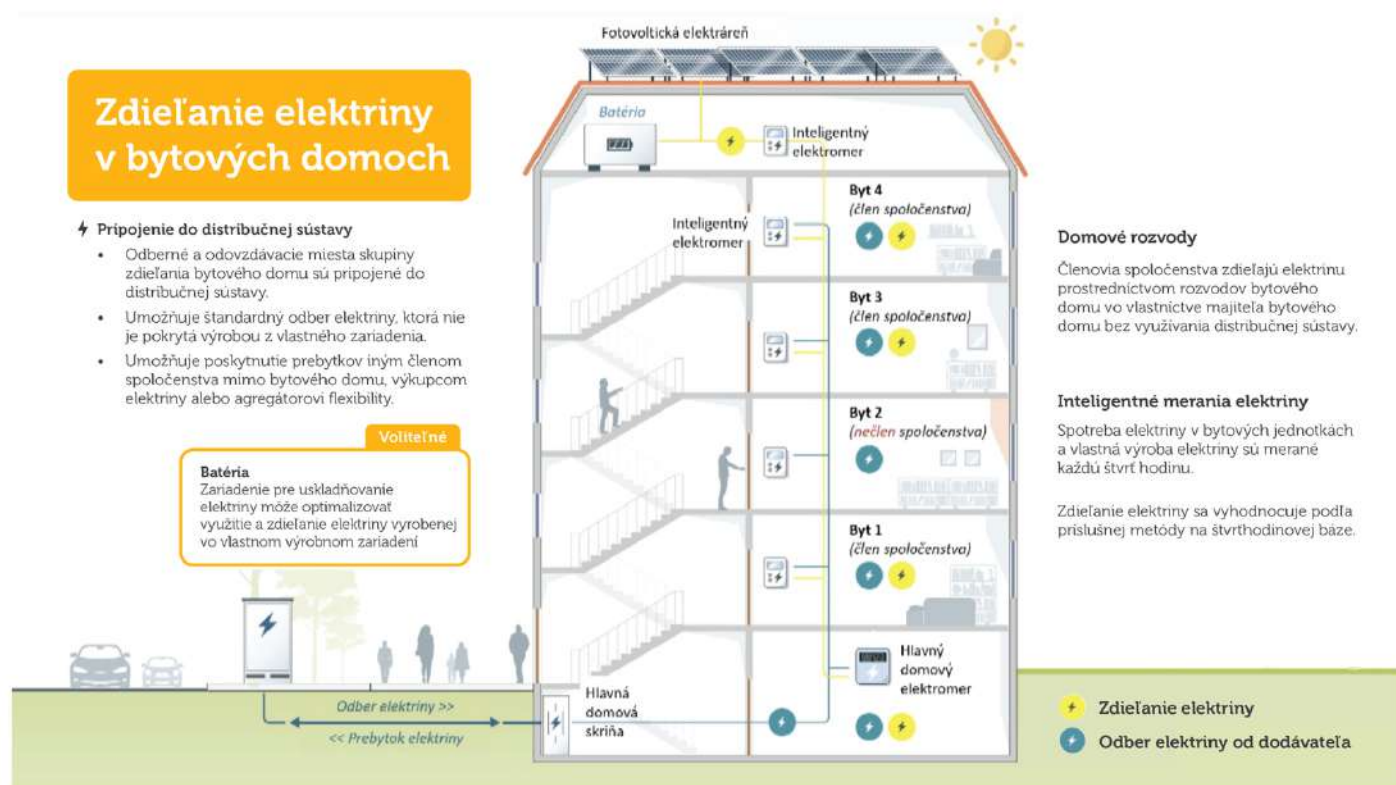
²¹ Zákon č. 259/2025 Z. z.

ten s OKTE uzatvára aj zmluvu o vyhodnotení zdieľania. Jedno odberné/odovzdávacie miesto môže patriť len do jednej skupiny.

Zákon napokon stanovuje dve obmedzenia: väčšie podniky (nie malé/stredné) môžu zdieľať len zo zdroja do 6 MW, a činnosť organizátora zdieľania nemôže vykonávať držiteľ povolenia na prenos elektriny alebo držiteľ povolenia na distribúciu elektriny.

Typickým príkladom ES alebo KOZE je zdieľanie elektriny v rámci bytových domov, kde majitelia alebo nájomníci bytových jednotiek využijú voľnú plochu na streche, zainvestujú do fotovoltiky a vyrobenú elektrinu si zdieľajú v rámci bytových jednotiek a/alebo spoločných nebytových priestorov, pričom nie každá bytová jednotka sa musí nevyhnutne stať členom energetickej komunity. Stále platí, že bytová jednotka má svojho dodávateľa elektriny s klasickou zmluvou o dodávke elektriny, ktorá pokrýva spotrebu elektriny, ktorú nie je možné pokryť cez zdieľanie z vlastných zdrojov.

Na obrázku nižšie sa byty 1,3 a 4 rozhodli spolu zainvestovať do fotovoltickej elektrárne na výrobu elektriny spolu s batériou, čo v praxi znamená, že si budú prerozdeľovať vyrobenú elektrinu. Týmto automaticky znižujú svoje náklady za dodávku elektriny. Zúčtovanie sa vykonáva v 15-minútovej perióde, ktorá si vyžaduje inteligentný elektromer. V prípade, že nie je inštalovaný, je možné požiadať o jeho inštaláciu príslušného PDS.

Zdroj: EnergIQube

5.1 Energetická komunita a agregácia flexibility

Od 1.10.2022 slovenská legislatíva zaviedla nového hráča na energetickom trhu, ktorým je agregátor flexibility. Tento nový hráč môže byť zaujímavý aj pre aktivity energetickej komunity.

Samotná agregácia je podľa Zákona o energetike činnosť, pri ktorej agregátor zlučuje **flexibilitu** z viacerých odberných a odovzdávacích miest.

Flexibilita je zase schopnosť riadenej zmeny odberu elektriny zo sústavy alebo schopnosť riadenej zmeny dodávky elektriny do sústavy.

Zjednodušene povedané, flexibilitu vie agregátorovi poskytovať ten odberateľ, ktorý vie operatívne podľa jeho pokynov meniť svoj odber alebo ten výrobca elektriny, ktorý vie podľa jeho pokynov meniť veľkosť svojej dodávky elektriny do distribučnej sústavy.

Flexibilitu vie poskytovať aj prevádzkovateľ zariadenia na uskladnenie elektriny, ktorý, na rozdiel od výrobcu, vie poskytnúť okrem dodávky aj odber elektriny.

Energetická komunita tu môže vystupovať v dvoch rovinách.

- 1** Prvá rovina je, že môže byť **poskytovateľom flexibility**, t. j. môže agregátorovi poskytovať flexibilitu svojich odberných alebo odovzdávajúcich miest a dostávať za to odmenu.
- 2** Druhá rovina spočíva v tom, že sa samotná energetická komunita môže stať **agregátorom**. Na činnosť agregácie vykonávanu pre členov nepotrebuje oprávnenie na podnikanie.

Komunita sa ako agregátor môže dohodnúť so svojimi členmi (prípadne s inými subjektami), že jej budú poskytovať flexibilitu ich odberných alebo odovzdávacích miest. Dojednanie o poskytnutí flexibility si môžu dohodnúť buď v samostatnej **zmluve o agregácii** (§ 26 ods. 18 Zákona o energetike) alebo ho môže zahrnúť do **zmluvy o dodávke elektriny (prípadne do zmluvy o združenej dodávke elektriny)**.

Komunita môže následne zlúčenú flexibilitu ponúkať ďalej na predaj na organizovaných trhoch s elektrinou alebo na trhu s podpornými službami. Podporné služby nakupuje prevádzkovateľ prenosovej sústavy, ktorým je spoločnosť SEPS.

Komunita môže tiež takto zlúčenú flexibilitu použiť aj na účel minimalizácie odchýlky v rámci svojej bilančnej skupiny alebo v prípade ak sa nejedná o jej bilančnú skupinu, môže využiť režim prenesenej zodpovednosti za odchýlku.

Pre vyhodnotenie služieb nezávislej agregácie flexibility slúži EDC.

6 Manažment energetickej komunity

6.1 Zmluvná agenda

Energetická komunita bude pravidelne uzatvárať, obnovovať a monitorovať zmluvy so svojimi členmi, dodávateľmi a ďalšími partnermi.

Pri uzatváraní zmlúv na trhu s energiami je dôležité dbať na splnenie všetkých zákonných náležitostí. Tie sú rámcovo upravené v Zákone o energetike a detailnejšie v Pravidlách trhu s elektrinou (§ 57) a Pravidlách trhu s plynom (§ 40).

Obnova, resp. prolongácia zmlúv môže byť individuálne dohodnutá, inokedy môže pôsobiť automaticky - priamo zo zákona (napr. keď bude energetické spoločenstvo dodávať elektrinu odberateľom elektriny v domácnosti podľa § 17c ods. 5 Zákona o energetike). Tieto zmluvy je preto potrebné pravidelne sledovať a včas podľa potreby reagovať (napr. zmluvu ukončiť alebo dohodnúť iné trvanie zmluvy).

Pravidelný monitoring zmluvných vzťahov je dôležitý aj z dôvodu častých zákonných zmien v energetických predpisoch, zmien v obchodných podmienkach účastníkov trhu, cenových regulácií a s tým súvisiacich možností energetickej komunity.

Na tieto zmeny sú naviazané viaceré zákonné možnosti ako napr. právo koncového odberateľa bezodplatne vypovedať zmluvu pri jednostrannej zmene dohodnutej ceny alebo obchodných podmienok dodávateľa elektriny (§ 17 ods. 6 Zákona o energetike).

6.2 Fakturácia

Na základe uzatvorených zmluvných vzťahov bude prebiehať fakturácia. Právna úprava vymedzuje základné náležitosti faktúr v účtovných predpisoch (napr. § 10 zákona č. 431/2022 Z. z. o účtovníctve alebo § 74 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty).

Netreba však zabudnúť na to, že túto oblasť upravujú aj energetické predpisy, napr. § 17f Zákona o energetike, § 9 Pravidiel trhu pre elektrinu, § 19 ods. 7 a nasl. Pravidiel trhu pre plyn.

Upozorňujeme, že od 1.1.2025²² platia nové pravidlá pre fakturáciu, podľa ktorých:

- ☑ faktúra nesmie obsahovať reklamu a iné údaje, ako sú údaje potrebné pre vyhotovenie vyúčtovania za dodávku elektriny pre odberateľa a údaje, ktoré by spôsobili nejednoznačnosť a neprehľadnosť takejto faktúry,

²² Ide o zmeny spôsobené zákonom č. 143/2024 Z. z., ktorý novelizuje (okrem iného) § 17f Zákona o energetike.

- ✓ faktúra musí obsahovať informáciu o správnosti zaradenia odberateľa elektriny alebo odberateľa plynu do distribučnej tarify, do ktorej je jeho odberné miesto zaradené, a o možnosti preradenia odberateľa elektriny alebo odberateľa plynu do distribučnej tarify, a to zrozumiteľným spôsobom s porovnaním spotreby ostatných odberateľov elektriny alebo odberateľov plynu v jeho distribučnej tarife,
- ✓ faktúra musí obsahovať stručnú informáciu o predmete a podmienkach uvedených v zmluve, najmä o jej viazanosti, tarife, kontaktných údajoch odberateľa elektriny alebo odberateľa plynu a priemernej ročnej spotrebe.
- ✓ faktúra musí obsahovať informáciu, či je odberateľ elektriny alebo odberateľ plynu odberateľom elektriny v domácnosti alebo odberateľom plynu v domácnosti.

V prípade energetickej komunity bude predmetom fakturácie aj zdieľaná elektrina, prípadne členské príspevky, poplatky za správu energetickej komunity alebo iné plnenia.

Jednou z najčastejších činností energetického spoločenstva bude dodávka elektriny. Základné náležitosti faktúr súvisiacich s dodávkou elektriny upravuje § 9 ods. 7 Pravidiel trhu pre elektrinu nasledovne:

Vyúčtovanie dodávky elektriny alebo združenej dodávky elektriny odberateľovi elektriny alebo informácie o vyúčtovaní za dodávku elektriny obsahujú údaje v členení a hodnotách podľa uzatvorených zmlúv súvisiacich s dodávkou elektriny, a to identifikáciu odberného miesta tak, ako je odberné miesto evidované u prevádzkovateľa distribučnej sústavy, najmä:

- ✓ samostatne vyčíslený údaj o fakturovanej hodnote množstva elektriny a cene za dodávku elektriny, distribúciu elektriny vrátane prenosu elektriny a straty pri prenose elektriny, straty pri distribúcii elektriny, systémové služby a prevádzkovanie systému,
- ✓ informáciu, kde je uverejnené vyhodnotenie štandardov kvality dodávateľa elektriny,
- ✓ dátum splatnosti faktúry, spotrebu elektriny za fakturačné obdobie; ak je vyúčtovanie založené na skutočnej spotrebe elektriny alebo meraní inteligentným meracím systémom podľa § 2 písm. a) pätnásteho bodu zákona o energetike aj grafické porovnanie aktuálnej spotreby elektriny koncového odberateľa elektriny s jeho spotrebou za to isté obdobie minulého roka a porovnanie s priemerným koncovým odberateľom elektriny v danej užívateľskej kategórii,
- ✓ názov tarify dodávateľa elektriny a distribučnej tarify použitej pre odberné miesto koncového odberateľa elektriny,
- ✓ dobu trvania zmluvy o dodávke elektriny a dátum ukončenia zmluvy o dodávke elektriny,
- ✓ informáciu o správnosti zaradenia odberného miesta odberateľa elektriny do distribučnej tarify a dodávkovej sadzby, do ktorej je odberné miesto zaradené, a o možnosti preradenia odberateľa elektriny do inej vhodnejšej tarify alebo sadzby,
- ✓ názov a kontaktné údaje dodávateľa elektriny vrátane linky zákazníckej podpory a adresy elektronickej pošty,
- ✓ informácie o právach koncových odberateľov elektriny, ak ide o reklamácie, a možnosti mimosúdneho urovnania sporov vrátane kontaktných údajov príslušného subjektu, na ktorý sa môže koncový odberateľ elektriny obrátiť,

- ☑ informácie o možnosti zmeny dodávateľa elektriny a stručný opis procesu zmeny dodávateľa elektriny aspoň formou odkazu na takéto informácie zverejnené na webovom sídle dodávateľa elektriny dostupné cez priamy odkaz umiestnený na úvodnej stránke webového sídla dodávateľa elektriny,
- ☑ podiel každého zo zdrojov elektriny, ktorú odberateľ elektriny nakúpil v rámci zmluvy o dodávke elektriny alebo zmluvy o združenej dodávke elektriny, na celkovom energetickom mixe dodávateľa elektriny a informácie o vplyvoch na životné prostredie, minimálne v rozsahu údajov o emisiách CO₂ a rádioaktívnom odpade, ktorý vznikol pri výrobe elektriny z celkového energetického mixu dodávateľa elektriny za predchádzajúci rok, aspoň formou odkazu na takéto informácie zverejnené na webovom sídle dodávateľa elektriny,
- ☑ odkaz na portál na porovnávanie ponúk dodávateľov elektriny.

Koncoví odberatelia elektriny zároveň majú právo na výber faktúry v listinnej alebo elektronickej podobe; právo na výber listinnej podoby sa neuplatní vo vzťahu k vyúčtovacej faktúre, ak je dodávateľ elektriny alebo dodávateľ plynu povinný ju vyhotoviť ako elektronickú faktúru.

7 Bariéry rozvoja komunitnej energetiky

Komunitná energetika má potenciál priniesť významné výhody pre jej členov, vrátane zníženia nákladov na energiu a zvýšenia energetickej nezávislosti. Napriek tomu, že základy tohto konceptu už boli na Slovensku položené, stále existujú mnohé prekážky a nejasnosti, ktoré brzdia jeho rozvoj.

7.1 Legislatívne bariéry

Napriek tomu, že základy komunitnej energetiky boli do slovenskej legislatívy transponované zadefinovaním nových účastníkov na trhu s elektrinou a plynom, Slovensko aj naďalej sprevádza nedostatočná legislatívna úprava, ktorá by ponúkala jasné rámce vychádzajúce z príkladov a skúseností zo zahraničia.

Právna forma energetických komunít

Pre vznik energetickej komunity je nevyhnutné založenie resp. existencia právnickej osoby, ktorej forma spĺňa pomerne všeobecne stanovené zákonné podmienky. Aj keď určitá voľnosť je pozitívom, v praxi by pomohlo, ak by právna úprava uvádzala aspoň jednu preferovanú a bezpečnú právnu formu. Tá bude určite vo viacerých prípadoch prvou voľbou pre záujemcov o energetickú komunitu a uľahčí proces ich vzniku.

Bytové domy ako energetické komunity

Pôsobenie bytových domov v komunitnej energetike môže vyvolávať viacero právnych aj praktických otázok. Vlastníci bytov a nebytových priestorov sú povinní za účelom správy bytov uzatvoriť zmluvu o výkone správy so spoločenstvom (právnická osoba) (ďalej len „**Spoločenstvo vlastníkov bytov**“) alebo správcom bytov.²³ Prirodzene sa ponúka, aby sa Spoločenstvo vlastníkov bytov stalo energetickou komunitou. To však môže naraziť na Zákon o energetike, ktorý požaduje splnenie kritéria tzv. „dobrovoľnej účasti“. Spoločenstvá vlastníkov bytov sú totiž úzko naviazané na vlastníctvo konkrétnej nehnuteľnosti, a to bez ohľadu na to, či to vlastník chce, alebo nie.

Energetická komunita a teplárenstvo

Slovenský právny poriadok rozlišuje vzťahy v súvislosti s (i) elektroenergetikou a plynárenstvom (Zákon o energetike) a (ii) tepelnou energetikou (Zákon o tepelnej energetike²⁴). Právna úprava v Zákone o energetike vymedzuje energetickú komunitu pre oblasť elektroenergetiky a plynárenstva. Zákon o tepelnej energetike komunitnú energetiku nezmieňuje. Aktuálne tak absentuje akákoľvek úprava energetickej komunity vo vzťahu k teplárenstvu. V zahraničí však ide

²³ § 6 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov.

²⁴ Zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike (ďalej len „**Zákon o tepelnej energetike**“).

o relatívne častý jav, kedy v rámci energetických komunít dochádza aj k zabezpečovaniu energetických potrieb pomocou tepelnej energie.

7.2 Finančné bariéry

V súčasnosti nie sú dostupné prostriedky určené výlučne pre založenie a podporu energetickej komunity a uchádzači v rámci podporných programov konkurujú aj s inými oprávnenými subjektami, čo zvyšuje náročnosť získania prostriedkov pre investície do komunitnej energetiky.

Okrem vytvorenia finančných nástrojov, ktoré by priamo poskytovali financie pre pokrytie časti nákladov na založenie energetických komunít, je možné zvýšenie motivácie pre zdieľanie dosiahnuť napríklad oslobodením od distribučných poplatkov, prípadne zľavou a nastavením kategórie v závislosti od vzdialenosti a vetvy zdieľania alebo od topológie pripojenia do DS. OOM pripojené k rovnakej prípojke do DS, alebo rovnakej trafostanici a podobne.

Z pohľadu návratnosti investície veľkú úlohu zohráva výška poplatkov, ktoré musia energetické komunity uhrádzať.

Pomôcť môže tiež bezplatné osadenie inteligentných meračov, ktoré sú pre fungovanie energetických komunít kľúčovým prvkom pre meranie a rozpočítanie vyrobenej a spotrebovanej elektriny. V súčasnosti o neho treba požiadať a vo väčšine prípadov aj uhradiť poplatok. Podľa zákona nárok na inštaláciu merača nemá automaticky každý žiadateľ.

7.3 Administratívne bariéry

Energetická komunita môže pre účely zabezpečenia potrieb členov zriadiť a prevádzkovať miestnu distribučnú sústavu (MDS). Problémom pri výstavbe MDS môže byť predloženie súhlasu prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy (RDS) za účelom vydania osvedčenia, ktoré je pre výstavbu nevyhnutné.

K žiadosti o vydanie osvedčenia sa vyjadruje RDS, do ktorej má byť zariadenie pripojené, či²⁵:

- ☑ v záujmovej oblasti je vybudovaná distribučná sústava, ktorej kapacita nie je úplne využitá, a ktorá pokrýva potreby predpokladané v investičnom zámere,
- ☑ podľa plánu rozvoja distribučnej sústavy plánuje v záujmovej oblasti vybudovať distribučnú sústavu, ktorá pokryje potreby predpokladané v investičnom zámere.

Pokiaľ prevádzkovateľ RDS neudelí žiadateľovi súhlas na získanie osvedčenia z dôvodov uvedených vyššie, MH SR žiadosť o vydanie osvedčenia zamietne. Prevádzkovateľ RDS však nemusí mať vždy záujem na výstavbe MDS a súhlasné stanovisko s výstavbou MDS nevydá. Tento postup môže komplikovať rozvoj komunitnej energetiky, výstavba MDS je pre energetické komunity kľúčovým prvkom.

²⁵ Ust. § 12 ods. 6 Zákona o energetike.

One-stop-shop

Za bariéru v rozvoji energetických komunit môžeme považovať aj absenciu kontaktných miest. One-stop-shop (OSS) pre zakladanie energetických komunit slúži ako kontaktné miesto pre záujemcov o fungovanie a založenie energetických komunit. Ide o efektívny spôsob podávania informácií, ktorý sa už v mnohých krajinách EÚ podarilo úspešne implementovať. Tieto OSS poskytujú administratívne, technické a finančné rady pre záujemcov o energetické komunity.

Na Slovensku túto službu poskytuje SAPI - Slovenská asociácia fotovoltického priemyslu a OZE prostredníctvom svojho OSS, ktoré ponúka bezplatné legislatívne, finančné, technické aj socioekonomické poradenstvo pre existujúce aj vznikajúce energetické komunity. (<https://life.beepartner.cz/oss-sk/>).

Skúsenosti zo zahraničia ukazujú, že zájemcovia o energetické komunity, ako napr. podniky, samosprávy či jednotliví občania, čelia významným obmedzeniam z hľadiska času a zdrojov. Zároveň toto obmedzenie brzdí ich schopnosť efektívne rozvíjať, implementovať, riadiť a rozširovať svoje energetické projekty. Aj z tohto dôvodu sa One-stop-shop pre energetické komunity ukázal ako efektívny spôsob podpory zakladania a rozvoja projektov energetických komunit. OSS slúžia ako centralizované miesta poskytujúce služby šité na mieru energetickým komunitám. Ich primárnym cieľom je pomôcť prekonať prekážky, s ktorými sa energetické komunity stretávajú v jednotlivých fázach zakladania a riadenia komunity.

7.4. Odporúčania Európskej komisie

Európska komisia vydáva nielen stanoviská, ale aj odporúčania za účelom rozvoja komunitnej energetiky. Posledné z týchto odporúčaní²⁶ zahŕňa nasledovné kritériá:

Zjednodušené povolenia pre komunitné projekty:

- ☑ zavedenie zjednodušených postupov a minimalizácia požiadaviek udeľovania povolení pre energetické komunity.

Zjednodušenie postupov pre malých výrobcov energie z OZE:

- ☑ zjednodušené postupy udeľovania povolení malým výrobcom energie z OZE a samospotrebitelom energie z OZE,
- ☑ menej prísne požiadavky na udelenie súhlasu, ako je menšia väčšina, na inštaláciu zariadení OZE v bytových domoch alebo ich úplné odstránenie,
- ☑ zjednodušené povolenia a menej prísne požiadavky pre malých výrobcov a samospotrebitelov energie z OZE.

Podpora prístupu k informáciám:

- ☑ zabezpečenie dostupnosti informácií o postupoch udeľovania povolení a požiadavkách na schválenie pre spotrebiteľov zaujímajúcich sa o samospotrebu energie z OZE.

²⁶ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2024/1343 z 13. mája 2024 o urýchlčení postupov udeľovania povolení na projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a súvisiacej infraštruktúry, 13.5.2024.

Podnecovanie občianskej účasti:

- ☑ podpora účasti občanov, vrátane nízko a stredne príjmových domácností, na projektoch obnoviteľnej energie a súvisiacej infraštruktúry,
- ☑ prenos výhod energetickej transformácie na miestne spoločenstvá, vrátane účasti v energetických komunitách.

Zapojenie verejnosti do plánovania:

- ☑ organizovanie verejných vypočutí a iných foriem zapojenia zainteresovaných strán, zabezpečenie inkluzívnosti a prístupnosti verejných vypočutí a nabádanie k aktívnej účasti verejnosti vo všetkých fázach projektov.

8 Príloha: Príklad z praxe

Projekt energetickej komunity BELINergy v petržalskom panelovom dome

Popis projektu slúži ako ukážka toho, ako je možné nad založením energetického spoločenstva uvažovať a aké faktory treba vziať do úvahy. Príklad ponúka tiež návod na to, akú právnu formu je možné zvoliť a ako nastaviť spravodlivý model členských príspevkov. Zaujímavým prvkom projektu je, že počiatočnú investíciu do fotovoltického (FV) zdroja financuje externý partner, nie samotní obyvatelia bytového domu, čím sa výrazne znižuje bariéra vstupu do komunity. Ako vidieť na príklade energetickej komunity BELINergy v Petržalke, veľa závisí od spôsobu financovania, od nastavenia výšky členského príspevku a od toho, ako sa bude vyvíjať regulačný rámec pre zdieľanie energie.

Popis projektu

Cieľom projektu je zriadenie energetickej komunity BELINergy v staršom petržalskom panelovom bytovom dome v Bratislave-Petržalke, ktorý má dva vchody a celkovo 64 bytových jednotiek. Na streche bytového domu sa nainštaluje FV zdroj s výkonom približne 14 – 15 kWp, v prvej fáze bez batériového úložiska. FV zdroj je navrhnutý tak, aby v prvom rade pokryl spotrebu v spoločných priestoroch a zvyšná vyrobená elektrina sa zdieľala medzi zapojenými členmi prostredníctvom Energetického dátového centra (EDC). Podľa simulácie sa ročná výroba FV zdroja odhaduje na približne 16 600 kWh. Z tohto množstva sa predpokladá, že spoločné priestory a členovia zapojení v prvej fáze miestne spotrebujú približne 10 900 kWh ročne (teda asi dve tretiny výroby); zostávajúci prebytok je určený na ďalšie zdieľanie, napríklad po zapojení členov z okolitých bytových domov. Výroba aj spotreba sa budú vyhodnocovať v 15-minútových intervaloch pomocou inteligentných meracích systémov (IMS). Do budúcnosti sa uvažuje aj o presune spotreby v čase (load shifting), zapojení ďalších členov a prípadne – pokiaľ si to reálne dáta odôvodnia – aj o doplnení batériového úložiska.

Založenie energetického spoločenstva a právna forma

Právnu formou energetického spoločenstva je občianske združenie BELINergy s demokratickým, občianskym riadením, v ktorom platí princíp „jeden člen, jeden hlas“. O vstup do spoločenstva v prvom kole prejavilo záujem približne 20 z 64 vlastníkov bytov, pričom sa počíta aj so zapojením členov z okolitých bytových domov, aby sa dal využiť maximálny prebytok vyrobenej elektriny. Riadiacu štruktúru združenia tvoria predseda, kontrolná komisia a zhromaždenie členov: predseda koordinuje technickú, prevádzkovú a socio-ekonomickú stránku projektu, kontrolná komisia dohliada na jeho priebeh a zhromaždenie členov rozhoduje o kľúčových otázkach. Dôležitú úlohu zohráva aj správca budovy, ktorý zastupuje vlastníkov bytov a podporuje využitie strechy, prístup do spoločných priestorov a koordináciu s ostatnými partnermi – rozhodovacia právomoc však zostáva výlučne pri členoch združenia.

Ekonomické rozmery projektu

Oproti bežnému modelu je významnou osobitosťou projektu spôsob financovania: počiatočnú investíciu do FV zdroja nehradí fond opráv ani samotní členovia, ale externý partner (malý alebo stredný podnik), ktorý má o projekt záujem z hľadiska referencie, ESG cieľov a komunitnej hodnoty. Odhadované náklady na samotnú FV technológiu a jej inštaláciu predstavujú približne 17 000 EUR. Statické posúdenie, revízie a technické kontroly potrebné na využitie strechy si vyžadujú ďalších približne 2 000 EUR, ktoré hradia vlastníci bytov. Na rozbeh systému – počiatočnú prevádzku, poistenie, účtovníctvo, údržbu a administratívu – je potrebných približne 3 000 EUR. Následná ročná prevádzka a fungovanie komunity by mala stáť približne 800 EUR ročne a mala by byť pokrytá z členského príspevku, ktorý je nastavený na úrovni 80 % z peňazí ušetrených vďaka zdieľanej elektrine. Finančná výkonnosť projektu tak závisí najmä od cien elektriny, sieťových taríf, počtu zapojených členov a od toho, ako sa bude vyvíjať regulačný rámec pre zdieľanie energie – presné nastavenie výšky členského príspevku na ďalšie obdobie bude možné po získaní reálnych dát z prevádzky.

Potenciál rozvoja

Ďalší rozvoj projektu môže smerovať viacerými cestami. Do zdieľania energie sa môžu postupne zapojiť aj členovia z okolitých bytových domov, čím by sa lepšie využil prebytok vyrobenej elektriny, ktorý presahuje potreby spoločných priestorov a prvej skupiny členov. Na základe reálnych dát o výrobe a spotrebe sa zvažuje aj presun spotreby v čase a neskôr prípadne doplnenie batériového úložiska, pokiaľ ekonomika projektu bude dávať ekonomický zmysel. Model tiež počíta s možnosťou zníženého členského príspevku pre zraniteľné alebo nízkoprijemové domácnosti, aby bol projekt čo najviac inkluzívny.

Celý postup – od hlasovania vlastníkov a dohody o využití strechy, cez dimenzovanie FV zdroja, nábor členov a žiadosť o výmenu elektromerov za IMS, až po zdieľanie elektriny cez EDC a nastavenie fakturácie a členských príspevkov je zámerne zamýšľaný ako šablóna. Tú budú môcť využiť aj iné bytové domy s vhodnou strechou, spotrebou v spoločných priestoroch, správcom budovy a skupinou motivovaných obyvateľov.

SAPI

Slovenská
asociácia
udržateľnej
energetiky

www.sapi.sk

Aktualizovaná príručka poskytuje ucelený prehľad komunitnej energetiky na Slovensku – od legislatívy, typov komunit a trhových aktérov až po postupy založenia, financovanie a spustenie OZE. Neslúži však ako právne poradenstvo a nenahrádza štúdium platného právneho rámca.

Veríme, že príručka bude slúžiť ako zdroj základných informácií o procese založenia a vedenia energetickej komunity a umožní čitateľovi lepšie sa orientovať v právach a povinnostiach, ktoré mu vyplývajú zo zákona.

Na záver by sme chceli poďakovať našim partnerom, ktorí sa na príručke spolupodieľali a vložili do nej množstvo svojich vedomostí a času.